

МІНІСТЕРСТВО ТРАНСПОРТУ ТА ЗВ'ЯЗКУ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЕКОНОМІКО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТРАНСПОРТУ



Кафедра екології і безпеки життєдіяльності

ТРУДОВЕ ПРАВО

Методичні рекомендації
щодо самостійного опрацювання матеріалу та завдання
до практичних занять і контрольних робіт,
тестів для студентів економічних спеціальностей
денної та заочної форм навчання за кредитно-модульною системою.

Київ – 2010

УДК 349

Александров О. В. Трудове право. Методичні рекомендації щодо самостійного опрацювання матеріалу та завдання до практичних занять і контрольних робіт, тестів для студентів економічних спеціальностей денної та заочної форм навчання за кредитно-модульною системою. – К.: ДЕТУТ, 2010. – 86 с.

Методичні вказівки та завдання до виконання практичних і контрольних робіт містять: пояснювальну записку, навчально-методичний план, плани тем, теми з практичних занять, завдання для контрольних робіт, методичні рекомендації щодо виконання контрольних робіт, варіанти контрольних робіт для перевірки рівня знань студентів за підсумками модулів, тестів, завдань щодо самостійної роботи студентів і підведення підсумків атестації, основних питань із підготовки до заліку (іспиту), а також список рекомендованої літератури.

Для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів залізничного транспорту, денної та заочної форм навчання.

Методичні рекомендації розглянуто та затверджено на засіданні кафедри (протокол № 4 від 26 листопада 2009 року) та на засіданні методичної комісії факультету (протокол № 2 від 15 грудня 2009 року).

Укладач: О. В. Александров, кандидат юридичних наук, доцент кафедри ЕБЖ

Рецензенти: В. В. Мусієнко кандидат юридичних наук, доцент;
О. І. Галаган кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри кримінального процесу Київського національного університету внутрішніх справ

ВСТУП

Трудове право України як провідна галузь єдиної системи національного права має за мету регулювання відносин працівників (робітників і службовців), котрі працюють на підприємстві, в установі, організації, а також у фізичної особи на підставі трудового договору.

З переходом до ринкової економіки, прийняттям Конституції України, вперше було наголошено, що Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава, в якій визнається і діє принцип верховенства права (ст.ст. 1; 8 Конституції України).

Усе вищезазначене вимагає від кожного студента сумлінного вивчення новітніх норм трудового законодавства, практики його застосування, а також досягнень науки національного трудового права в поєднанні з досвідом міжнародно-правового регулювання праці. З цією метою студенти повинні:

- а) мати чітке уявлення про:
 - значення, місце і роль трудового права в системі трудового права України;
 - взаємозв'язок трудового права з іншими галузями права;
- б) знати:
 - коло суспільних відносин, що входять до сфери регулювання трудового права;
 - джерела законів про працю України та інші законодавчі акти України, що регулюють трудові відносини;
- в) уміти:
 - точно з'ясувати смисл правової норми;
 - правильно застосувати норми трудового права до конкретних відносин.

Особливу увагу необхідно приділяти таким документам: Конституції України, Кодексу законів про працю, законам України «Про охорону праці», «Про відпустки», «Про зайнятість населення», «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)». Чітко знати текст деяких статей Конституції України (43,44,45,53,56,57).

У кінці наведені керівна, спеціальна література та нормативні акти, зазначені в програмі курсу «Трудове право», нормативні акти, які кафедра рекомендує студентам економічних вузів для всіх форм навчання при складанні заліку та іспиту з дисципліни, а також вони подані у списках літератури до кожної теми.

1 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з.п	Теми	Усього аудиторських годин	У тому числі					І Н Д И В І Д Н А Р О Б О Т А
			денний		заочний		Д/З	
			лекції	практ. заняття	лекції	практ. заняття	сам. робота	
1	Модуль 1. Загальна частина	12	4	4			4	З А Р А Х У Н О К Г О Д
1.1	Тема 1. Поняття, метод і система трудового права. Основні принципи джерела та суб'єкти трудового права	6	2	2			2	
1.2	Тема 2. Забезпечення зайнятості та працевлаштування в Україні. Колективні договори та угоди	6	2	2			2	
2	Модуль 2. Особлива частина	42	14	14			14	И Н С А М О С Т І Й Н О
1.3	Тема 3. Трудові договори	6	2	2			2	
1.4	Тема 4. Робочий час і час відпочинку	6	2	2			2	
1.5	Тема 5. Заробітна плата і загальнообов'язкове державне соціальне страхування	6	2	2			2	
1.6	Тема 6. Дисципліна праці та правові засади її забезпечення	6	2	2			2	
1.7	Тема 7. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору	6	2	2			2	

1.8	Тема 8. Трудові спори	6	2	2			2	І Р О Б
1.9	Тема 9. Охорона праці. Нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю	6	2	2			2	
2	РАЗОМ	54	18	18			18	

2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ, ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Проведення практичних занять обов'язково передбачає попереднє вивчення студентами положень предмета «Правознавство». Відповідно до навчального плану студенти мають поглибити і закріпити теоретичні знання шляхом вирішення практичних завдань і виконання письмових контрольних робіт з усіх тем навчального курсу «Трудове право».

Метою занять є поглиблення та закріплення знань, одержаних на лекціях та в процесі самостійної роботи, з'ясування суперечливих і не цілком зрозумілих питань, вироблення навичок творчих, самостійно публічних виступів, обґрунтовування студентами своїх переконань та їхня участь у дискусіях, а також опанування первинними навичками користування законодавством і підходами до вирішення конкретних життєвих казусів (практичних ситуацій), які виникають у трудовому законодавстві при регулюванні трудових відносин між роботодавцем і працівником (робітником) при укладенні трудового договору.

Підготовка до практичних і контрольних завдань повинна починатися з вивчення рекомендованих нормативно-правових актів та спеціальної літератури.

Проведення практичних занять передбачає підготовку студентами рефератів із питань обговорюваної теми, а також готовність кожного студента виступати з будь-якого питання теми, взяти участь у його обговоренні шляхом постановки запитань доповідачеві, опанування йому та обґрунтування своєї думки.

Реферат є систематизованим викладом (повіддю) обраної теми з використанням не лише основної, а й додаткової літератури, із залученням юридичної практики, посиланням на чинне законодавство. Позитивним є висловлення власних оригінальних думок (аргументованих), постановка дискусійних і проблемних запитань.

Структура реферату:

– титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у нижньому правому куті сторінки без крапки в кінці;

- зміст;
- вступ;
- основна частина;
- висновки;

- список використаних джерел;
- додатки (за необхідності).

Вимоги до змісту реферату. Титульний аркуш містить: назву міністерства, якому підпорядковується сам вищий навчальний заклад, назву вищого навчального закладу, назву кафедри, тему реферату, прізвище, ім'я, по батькові виконавця, шифр спеціальності, прізвище, ім'я, по батькові викладача, науковий ступінь, учене звання.

Кожний студент з усіх питань обговорюваної теми повинен мати розгорнутий план або тези свого можливого виступу.

Відповіді мають бути аргументованими, з посиланням у разі необхідності на законодавство. Питання практичних занять переважно збігаються з питаннями лекцій.

Відвідування практичних занять для студентів – обов'язкове. Якщо студент не з'явився на практичні заняття або не виконав у письмовій формі домашнє завдання (задачу), або отримав за результатами занять незадовільну оцінку, він допускається до складання заліку чи іспиту лише після відпрацювання практичних занять, які з дозволу декана відбуваються індивідуально або у складі іншої академічної групи.

Рекомендовані плани практичних занять із курсу «Трудове право» розраховані на 36 навчальних годин, що визначено навчальними планами університету і включають в себе практичні заняття з тем курсу, передбачених робочою навчальною програмою.

Модуль 1. Загальна частина

Тема № 1. Предмет, метод і система трудового права. Основні принципи, джерела та суб'єкти трудового права України

Практичне заняття № 1

1. Поняття та предмет трудового права України. Метод регулювання трудових відносин.
2. Система і функції трудового права.
3. Поняття основних принципів трудового права. Класифікація та зміст основних принципів трудового права. Джерела трудового права України. Конституція України як основне джерело трудового права.
4. Кодекс законів про працю та інші законодавчі акти, що регулюють трудові відносини. Локальні правові норми.
5. Поняття суб'єктів трудового права України. Суб'єкти трудового права України.

Задача № 1

16-річний учень гімназії № 17 Печерського району м. Києва громадянин «А» мав намір влаштуватися на роботу в період літніх канікул на завод «Арсенал», але у відділі кадрів йому відмовили, посилаючись на неповноліття та відсутність навичок у виконанні конкретної роботи й дозволу органу опіки та піклування.

1. Чи правомірною відмова громадянинові «А»?

- 2. З якого віку громадяни можуть бути суб'єктами трудового права?**
- 3. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на нормативно-правові акти.**

Задача № 2

Випускник ДЕТУТ Мироненко О. В. був направлений за розподілом Державної комісії Укрзалізниці на роботу в Південно-Західну залізницю і за наказом начальника Південно-Західної залізниці був зарахований начальником фінансового відділу Південно-Західної залізниці.

Але більшість працівників фінансового відділу були проти призначення Мироненка О. В. на відповідну посаду, посилаючись на відсутність навичок, стажу і досвіду в роботі та вимагали від начальника Південно-Західної залізниці скасувати наказ і призначити його на посаду інженера фінансового відділу.

- 1. Чи правомірні вимоги працівників фінансового відділу Південно-Західної залізниці?**
- 2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на нормативно-правові акти.**

Задача № 3

Майстер заводу «Арсенал» Єфремов О. В. звернувся до голови профспілкового комітету заводу «Арсенал» з письмовою заявою здійснити представництво та захист його інтересів у Печерському суді м. Києва з приводу трудового спору.

Голова профспілкового комітету йому відмовив, посилаючись на те, що директор заводу «Арсенал» його родич, тому він не має права представляти його інтереси в суді, а також на те, що майстер Єфремов О. В. працює недавно і він не є членом профспілкової організації.

- 1. Чи правомірна відмова голови профспілкового комітету заводу «Арсенал»?**
- 2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на нормативно-правові акти.**

Реферати:

- Співвідношення централізованого і локального методів правового регулювання оплати праці.
- Трудові відносини як предмет трудового права в Українській державі.

Література:

- Конституція України* // ВВР України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
- Акт* проголошення незалежної України: прийнятий ВР України 24 серпня 1994 // Відомості ВР Української РСР. – 1991. – № 38. – Ст. 502.
- Декларація* про державний суверенітет України: прийнята Верховною Радою Української РСР 16 липня 1990. – К., Україна. – 1991. – 8 с.
- Закон* Української РСР від 3 серпня 1990 р. «Про економічну самостійність Української РСР» № 142-ХІІ // ВВР УРСР. – 1990. – № 34. – Ст. 449.
- Закон* України від 7 лютого 1991 р. «Про власність» № 697-ХІІ // ВВР УРСР. – 1991. – № 20. – Ст. 249.

6. Закон України «Про зайнятість населення» від 1 березня 1991 р. // ВВР. – 1992. – № 14. – С. 170.
7. Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» від 5 лютого 1992 року.
8. Закон України «Про державну службу» від 16 грудня 1993 року.
9. Закон України «Про колективні договори і угоди» від 1 липня 1993 р. // ВВР. – 1993. – № 36. – С. 361.
10. Закон України «Про оплату праці» від 1 травня 1995 р. // ВВР. – 1995. – № 17. – С. 121.
11. Закон України «Про визначення розміру збитків, завданих підприємству, установі, організації, втратою дорогоцінних металів, дорогоцінного камінні та валютних цінностей» від 6 червня 1995 року.
12. Закон України «Про відпустки» від 15 листопада 1996 р. // ВВР. – 1997. – № 2. – С. 5.
13. Закон України «Про індексацію доходів населення» від 3 грудня 1996 року.
14. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві і професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» від 23.09.1999 року № 1105 –XIV.
15. Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» від 15 вересня 1999 року.
16. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» від 2 березня 2000 року.
17. Закон України «Про охорону праці» від 17 листопада 2005 року № 3108 –V.
18. Нормативні акти України про працю // Збірник законодавчих актів. – К., 1996. – 815 с.
19. Кодекс законів про працю України. – К., 2008.
20. Бойко М. Д. Трудове право України: Навчальний посібник. – К., 2002.
21. Бойко Ю. Розмежування правового регулювання законодавства про працю та зайнятість населення // Право України. – 1994. – № 10.
22. Венедиктов В. Про концепцію нового трудового кодексу України // Право України. – 1992. – № 8.
23. Гетьманцева Н. Співвідношення централізованого і локального методів правового регулювання оплати праці // Право України. – 1997. – № 12.
24. Дмитренко Ю. П. Трудове право України: Підручник. – К., 2009.
25. Жернаков В. В. Поняття примусової праці за законодавством України // Право України. – 1997. – № 10.
26. Зуб І. В., Стичинський Б. С., Грицяк І. А. Трудове право. – К., 1996.
27. Карпенко Д. О. Трудове право України (Основні положення). – К., 1997.
28. Ківалова С. В., Орзіх М. П. Основи правознавства: Навчальний посібник. – К., 2000. – С. 212–262.
29. Копейчиков В. В. Правознавство: Навчальний посібник. – К., 2002. – С. 294–338.
30. Миронов В. И. История трудового права: теория и практика // Государство и право. – 1998. – № 12.

31. *Пилипенко П.* Трудові відносини як предмет трудового права в Українській державі // *Державність*. – 1993. – № 3.
32. *Прокопенко В. І.* Трудове право: Навчальний посібник. – К., 1996.
33. *Процевский А. И.* Метод правового регулювання трудових отношений. – М., 1971.
34. *Порядок* оформлення іноземцям та особам без громадянства дозволу на працевлаштування в Україні, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 1 листопада 1999 р. № 2028 // *Офіційний вісник України*. – 1995. – № 44. – С. 63.
35. *Шпиталенко Г. А., Шпиталенко Р. Б.* Основи правознавства: Навчальний посібник. – К., 2003. – С. 94 – 123.
36. *Хуторян Н. М.* Розвиток трудових правовідносин в умовах ринку // *Право України*. – 1992. – № 8.
37. *Хуторян Н. М., Дріжчана С. В., Бабаскін А. Ю., Стадник М. П.* Проблеми вдосконалення трудового законодавства на сучасному етапі // *Правова держава*. Вип. 8. – К., 1997.
38. *Щербина В. І.* Трудове право України: Підручник / За ред. В. С. Венедиктова. – К., 2008.

Тема № 2. Забезпечення зайнятості та працевлаштування в Україні.

Колективні договори та угоди

Практичне заняття № 2

1. Поняття зайнятості населення. Повноваження державної служби зайнятості. Правові відносини органів державної служби зайнятості з підприємствами, установами. Роль державної служби зайнятості населення.
2. Поняття працевлаштування, його правові форми.
3. Поняття безробітного та його правове становище. Види виплат і допомоги по безробіттю.
4. Органи по контролю за додержанням законодавства про зайнятість населення.
5. Поняття і сторони колективних договорів і угод. Порядок укладання, строк дії колективного договору і його зміст.
6. Контроль за вдосконаленням трудового договору і види відповідальності за невиконання його зобов'язань.

Задача № 1

При укладанні колективного договору профком Київського Вагоноремонтного заводу наполягав, щоб він містив зобов'язання власника, щодо удосконалення форм оплати праці, збільшення 13-ї заробітної плати й поліпшення житлових умов працівників лише членів профспілки. Адміністрація заводу не погодилась із думкою профкому.

1. Чи правомірні вимоги профкому Київського вагоноремонтного заводу?

2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на нормативно-правові акти.

Задача № 2

Слюсар Сидоренко О. В. мав статус безробітного півтора року з виплатою допомоги по безробіттю. Прийшовши отримувати допомогу по безробіттю в черговий раз, він отримав відмову в її виплаті на підставі невиконання ним обов'язку самостійно працевлаштуватись відповідно до рекомендацій служби зайнятості. Сидоренко О. В. обурився і заявив, що протягом 1,5 року йому не було запропоновано жодної пропозиції стосовно працевлаштування на роботу за фахом, а самостійно працевлаштуватись на роботу до цього часу він не зміг, крім цього, сприяння у працевлаштуванні громадянам, які шукають роботу, – обов'язок державної служби зайнятості.

1. Чи справедлива аргументація Сидоренка О. В.?

2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.

Задача № 3

Директор Київського вагоноремонтного заводу і голова профспілкового комітету склали і підписали колективний договір, після чого на наступний день, наказом по Київському вагоноремонтному заводу було оголошено під розписку представників членів колективу заводу про набрання його чинності.

1. Чи правомірні дії директора Київського вагоноремонтного заводу і голови профспілкового комітету?

2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.

Реферати:

1. Роль Міжнародної Організації Праці в регулюванні трудових відносин.
2. Правове значення Конвенцій і Рекомендацій МОП щодо регулювання праці.

Література:

1. *Конституція України* // ВВР України. – 1996. – № 30 – Ст. 141.
2. *Акт проголошення незалежної України: Прийнятий ВР України 24 серпня 1994* // Відомості ВР Української РСР. – 1991. – № 38. – Ст. 502.
3. *Декларація про державний суверенітет України: прийнята Верховною Радою Української РСР 16 липня 1990.* – К., Україна. – 1991. – 8 с.
4. *Закон Української РСР від 3 серпня 1990 р. «Про економічну самостійність Української РСР» № 142-ХІІ* // ВВР УРСР. – 1990. – № 34. – Ст. 449.
5. *Закон України від 7 лютого 1991 р. «Про власність» № 697-ХІІ* // ВВР УРСР. – 1991. – № 20. – Ст. 249.
6. *Закон України «Про зайнятість населення» від 1 березня 1991 р.* // ВВР. – 1992. – № 14. – С. 170.
7. *Закон України від 7 лютого 1991 р. № 698-ХІІ «Про підприємництво»* // ВВР УРСР. – 1991. – № 14. – Ст. 168.
8. *Закон України «Про свободу совісті і релігійні організації» від 23 квітня 1991 року.*
9. *Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» від 5 лютого 1992 року.*
10. *Закон України «Про колективні договори і угоди» від 1 липня 1993 р.* // ВВР. – 1993. – № 36. – С. 361.

11. Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» від 15 вересня 1999 року.
12. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» від 2 березня 2000 року.
13. Кодекс законів про працю України. – К., 2008.
14. Бойко М. Д. Трудове право України: Навчальний посібник. – К., 2002.
15. Дмитренко Ю. П. Трудове право України: Підручник. – К., 2009.
16. Ківалова С. В., Орзіх М. П. Основи правознавства: Навчальний посібник. – К., 2000. – С. 212–262.
17. Копейчиков В. В. Правознавство: Навчальний посібник. – К., 2002. – С. 294–338.
18. Шпиталенко Г. А., Шпиталенко Р. Б. Основи правознавства: Навчальний посібник. – К., 2003. – С. 94–123.
19. Порядок оформлення іноземцям та особам без громадянства дозволу на працевлаштування в Україні, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 1 листопада 1999 р. № 2028 // Офіційний вісник України. – 1995. – № 44. – С. 63.
20. Нормативні акти України про працю // Збірник законодавчих актів. – К., 1996.
21. Бойко Ю. Розмежування правового регулювання законодавства про працю та зайнятість населення // Право України. – 1994. – № 10.
22. Венедиктов В. Про концепцію нового трудового кодексу України // Право України. – 1992. – № 8.
23. Гончарова Т. Плюралізм профспілок і трудові правовідносини: вирішення питань на практиці // Право України. – 1999. – № 10.
24. Зуб І. В., Стичинський Б. С., Грицяк І. А. Трудове право. – К., 1996.
25. Карпенко Д. О. Трудове право України (Основні положення). – К., 1997.
26. Прокопенко В. І. Трудове право: Навчальний посібник. — К., 1996.
27. Хуторян Н. М., Дріжчана С. В., Бабаскін А. Ю., Стадник М. П. Проблеми вдосконалення трудового законодавства на сучасному етапі // Правова держава. Вип. 8. – К., 1997.
28. Штефан М. І. Представництво громадян в суді. – К., 1991.
29. Щербина В. І. Трудове право України: Підручник / За ред. В. С. Венедиктова. – К., 2008.

Модуль 2. Особлива частина

Тема № 3. Трудовий договір

1. Поняття, сторони та зміст трудового договору. Загальний порядок прийняття на роботу.
2. Особливості укладення окремих видів трудових договорів:
 - укладення трудового договору на невизначений строк;
 - укладення строкового договору;
 - укладення трудового договору на час виконання певної роботи.

3. Особливості укладення трудового договору на роботу за сумісництвом. Відмінність сумісництва від суміщення професій.
4. Контракт – це особливий вид трудового договору.
5. Поняття та види переведень на іншу роботу:
 - переміщення на інше робоче місце;
 - зміна істотних умов праці.
6. Припинення трудового договору. Розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органом.
7. Порядок звільнення з роботи. Відсторонення від роботи.

Задача № 1

При інвентаризації станом на 16.09.2009 р. у комірника «А» були виявлені надлишки товарно-матеріальних цінностей на 12000 грн. Через 5 днів директор заводу звернувся у профспілковий комітет з проханням дати згоду на звільнення «А» у зв'язку з утратою довіри. Санкція профкому була отримана 29.09.2009 р. Наказ на звільнення було видано 17.10.2009 р., але у зв'язку з тим, що підбір нового комірника затягнувся, трудовий договір з «А» фактично був розірваний лише 1.12.2009 р., тобто через півтора місяця після згоди профкому «А» звернувся в суд з позовом про відновлення на роботі, посилаючись на те, що підставою для недовіри до нього могла слугувати недостача, а не надлишки, які до того ж оприбутковані. Крім цього, він вказав, що адміністрація пропустила місячний термін на його звільнення.

- 1. Який загальний порядок звільнення за ініціативою адміністрації?**
- 2. До яких категорій і за які порушення можливе застосування додаткових підстав звільнення?**
- 3. Чи обмежена адміністрація якимось терміном на звільнення працівників?**
- 4. Яке рішення варто прийняти по заяві «А», посилаючись на трудове законодавство?**

Задача № 2

Програміст обчислювального центру «Т», прийшовши вранці 16.10.2009 р. на роботу, отримала в касі зарплату і, не заходячи у свій сектор, пішла по магазинах. Через 2 години вона з'явилася на робоче місце, а потім протягом робочого дня ще двічі відлучалася (в перукарню, на масаж і на переговорний пункт).

У загальному підсумку «Т» не була на робочому місці протягом 3-х годин. 27. 10. 2009 р. адміністрація, за згодою профкому, видала наказ про звільнення «Т» за прогул. Вважаючи, що вона покарана дуже суворо, «Т» звернулася у суд з позовом про поновлення її на роботі. У скарзі вона спиралась на дві обставини:

а) прогулу в неї не було, вона тільки деякий час була відсутня на робочому місці, порушення трудової дисципліни було вперше, за що згодна понести будь-яке стягнення;

б) з 22 жовтня по 29 жовтня 2009 р. вона була хвора, лікарняний лист у неї є.

- 1. Які порушення трудової дисципліни можуть розглядатися як прогул?**
- 2. Який порядок звільнення працівника, що вчинив прогул?**

- 3. Чи можливо звільнення працівника під час хвороби?**
- 4. Які додаткові заходи правового впливу можуть застосовуватися до працівників, котрі вчинили прогул?**
- 5. Посилаючись на трудове законодавство, обґрунтуйте правильне рішення суду.**

Задача № 3

Громадянка «С» має дворічну дитину, звернулася до директора підприємства з проханням перевести її на неповний робочий день тривалістю 4 години. Директор дав згоду, але за умови, що «С» підшукає працівника, який буде працювати інші 4 години. При цьому директор попередив «С», що вона буде отримувати половину заробітної плати, а її стаж і відпустка також будуть нараховуватися в половинному розмірі і надаватися тільки в зимовий період.

- 1. Чи можлива згода між адміністрацією і працівником про неповний робочий день?**
- 2. Які правові наслідки тягне така угода?**
- 3. Чи відповідають закону пояснення директора? Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Задача №4

У зв'язку з простоем через аварію начальник цеху запропонував токарю шостого розряду «Н» перейти, на час простою, на роботу по сортуванню металобрухту.

Вважаючи, що ця робота не відповідає його спеціальності і кваліфікації, Н. попросив направити його в бригаду по ремонту устаткування.

- 1. Чи може простій бути підставою для переведення на іншу роботу?**
- 2. Які умови переведення в разі простою?**
- 3. Чи може Н. претендувати на роботу більш високої кваліфікації при переведенні в разі простою? Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Задача №5

Група робітників Київського вагоноремонтного заводу звернулася в профком із заявою, в якій вказувалося на порушення адміністрацією обов'язків по трудових договорах. У заяві наводилися факти затримання виплати заробітної плати, поганого постачання інструментом, спецодягом, а також про невиконання адміністрацією обов'язків щодо влаштування в цеху додаткової проточно-втяжної вентиляції, відсутність індивідуальних шаф для зберігання одягу.

Профком розглянув цю заяву, вирішив провести в цеху загальні збори і обов'язав заступника директора прозвітувати про стан фінансового становища заводу перед трудовим колективом.

- 1. Які обов'язки адміністрації і працівника за трудовим договором?**
- 2. Чи має право трудовий колектив вимагати від адміністрації звіт про виконання обов'язків за трудовим договором?**
- 3. Які повноваження трудового колективу по забезпеченню обов'язків адміністрації за колективним договором?**
- 4. Дайте обґрунтовану відповідь посилаючись, на трудове законодавство.**

Задача № 6

При прийманні на роботу громадянки Марченко О. В. на посаду економіста начальник відділу кадрів попросив її надати такі документи: трудову

книжку, свідоцтво про шлюб, паспорт, копію свідоцтва про народження дитини, диплом, довідку з ЖЕКу, характеристику з попереднього місця роботи та рекомендації керівництва.

1. Які з названих документів роботодавець не має права вимагати при прийманні на роботу?

2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.

Задача № 7

Оператора Савченка П. М. було переведено на іншу роботу у зв'язку з простоем протягом двох місяців на тому ж підприємстві. Савченко П. М. відмовився від нової роботи і зауважив, що він оператор, а йому запропонували роботу техника, і що на такий строк адміністрація не має права переводити. За відмову від виконання нової роботи Савченку П. М. було оголошено догану і перенесено щорічну відпустку на зимовий період.

1. Чи правомірні дії адміністрації?

2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.

Реферати:

1. Підстави виникнення трудових правовідносин у колективних сільськогосподарських підприємствах, селянських (фермерських) господарствах, кооперативах.

2. Особливості укладення трудового договору з неповнолітнім

Література:

1. *Конституція України* // ВВР України. – 1996. – № 30 – Ст. 141.

2. *Акт проголошення незалежної України: Прийнятий ВР України 24 серпня 1994* // Відомості ВР Української РСР. – 1991. – № 38. – Ст. 502.

3. *Декларація про державний суверенітет України: прийнята Верховною Радою Української РСР 16 липня 1990.* – К., Україна. – 1991. – 8 с.

4. *Закон Української РСР від 3 серпня 1990 р. «Про економічну самостійність Української РСР» № 142-ХІІ* // ВВР УРСР. – 1990. – № 34. – Ст. 449.

5. *Закон України від 7 лютого 1991 р. «Про власність» № 697-ХІІ* // ВВР УРСР. – 1991. – № 20. – Ст. 249.

6. *Закон України від 7 лютого 1991 р. № 698-ХІІ «Про підприємництво»* // ВВР УРСР. – 1991. – № 14. – Ст. 168.

7. *Закон України «Про свободу совісті і релігійні організації»* від 23 квітня 1991 року.

8. *Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні»* від 5 лютого 1992 року.

9. *Закон України «Про державну службу»* від 16 грудня 1993 року.

10. *Закон України «Про колективні договори і угоди»* від 1 липня 1993 р. // ВВР. – 1993. – № 36. – С. 361.

11. *Закон України «Про індексацію доходів населення»* від 3 грудня 1996 року.

12. *Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності»* від 15 вересня 1999 року.

13. *Кодекс законів про працю України.* – К., 2008.

14. *Бойко М. Д.* Трудове право України: Навчальний посібник. – К., 2002.
15. *Дмитренко Ю. П.* Трудове право України: Підручник. – К., 2009.
16. *Ківалова С. В., Орзіх М. П.* Основи правознавства: Навчальний посібник. – К., 2000. – С. 212–262.
17. *Копейчиков В. В.* Правознавство: Навчальний посібник. – К., 2002. – С. 294 – 338.
18. *Шпиталенко Г. А., Шпиталенко Р. Б.* Основи правознавства: Навчальний посібник. – К., 2003. – С. 94–123.
19. *Порядок* оформлення іноземцям та особам без громадянства дозволу на працевлаштування в Україні, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 1 листопада 1999 р. № 2028 // Офіційний вісник України. – 1995. – № 44. – С. 63.
20. *Нормативні акти України про працю* // Збірник законодавчих актів. – К., 1996.
21. *Венедиктов В.* Про концепцію нового трудового кодексу України // Право України. – 1992. – № 8.
22. *Гончарова Т.* Плюралізм профспілок і трудові правовідносини: вирішення питань на практиці // Право України. – 1999. – № 10.
23. *Давиденко Т. І.* Розгляд судами спорів, пов'язаних з укладенням, зміною і припиненням трудового договору // Вісник Верховного суду України. – 1997. – № 3.
24. *Єрмоменко В.* Підстави виникнення трудових правовідносин у колективних сільськогосподарських підприємствах, селянських (фермерських) господарствах, кооперативах // Право України. – 1997. – № 6.
25. *Зуб І. В., Стичинський Б. С., Грицяк І. А.* Трудове право. – К., 1996.
26. *Карпенко Д. О.* Правове регулювання переміщення працівників. – К., 1989.
27. *Карпенко Д. О.* Трудове право України (Основні положення). – К., 1997.
28. *Миринов В. І.* История трудового права: теория и практика // Государство и право. – 1998. – № 12.
29. *Прокопенко В. І.* Трудове право: Навчальний посібник. – К., 1996.
30. *Прокопенко В. І.* Порядок прийняття і звільнення з роботи. Закон і практика. – К., 1996.
31. *Реус О.* Особливості укладення трудового договору з неповнолітнім // Право України. – 1998. – № 9.
32. *Хуторян Н. М.* Розвиток трудових правовідносин в умовах ринку // Право України. – 1992. – № 8.
33. *Хуторян Н. М., Дріжчана С. В., Бабаскін А. Ю., Стадник М. П.* Проблеми вдосконалення трудового законодавства на сучасному етапі // Правова держава. Вип. 8. – К., 1997.
34. *Чанишева Г. І.* Значення правильного оформлення трудового договору // Право України. – 1992. – № 1
35. *Штефан М. І.* Представництво громадян в суді. – К., 1991.
36. *Щербина В. І.* Трудове право України: Підручник / За ред. В. С. Венедиктова. – К., 2008.
37. *Янчевський В. С.* Скорочення працівників. – Житомир, 1997.

Тема № 4. Робочий час і час відпочинку

1. Поняття, режим і облік робочого часу. Нормальна тривалість робочого часу та його види:

- скорочений робочий час;
- неповний робочий час;
- ненормований робочий день.

2. Правове регулювання режиму робочого часу.

3. Графіки роботи за змінами. Вахтовий метод роботи. Гнучкі графіки роботи. 4. Особливості видів обліку робочого часу, щоденний облік робочого часу. Підсумований облік робочого часу і його застосування.

5. Поняття та порядок застосування надурочних робіт. Граничні норми надурочних робіт. Випадки недопущення надурочних робіт.

6. Поняття і види часу відпочинку, перерви протягом робочого дня (зміни).

Щоденні перерви в роботі. Святкові та неробочі дні. Щотижневий відпочинок. 7. Щорічні відпустки. Право на щорічну і додаткову відпустки. Поняття, види, тривалість і порядок надання відпусток. Порядок обчислення відпусток. Відпустки без збереження заробітної плати.

Задача № 1

Перевіркою правової інспекції праці Південно-Західної залізниці було виявлено, що в цеху № 2 Київського вагоноремонтного заводу жінки залучались до роботи в шкідливих умовах праці, опікуну «К» було відмовлено в наданні відпустки по догляду за хворою дитиною, не ведеться облік неповнолітніх працівників, пенсіонерів без їхньої згоди залучають до надурочних робіт, замість спеціального одягу, за його відсутності, видається робітникам і працівникам компенсація. Представники адміністрації цеху відповіли представникам правової інспекції, що з їхнього боку порушень немає.

- 1. Чи правомірні дії адміністрації Київського вагоноремонтного заводу?**
- 2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Задача № 2

Зубного лікаря Залізничної лікарні № 1 м. Києва Копиленко М. О. було звільнено з роботи за п. 5 ст. 40 КЗпП України у зв'язку із захворюванням тривалістю більше 4-х місяців, її посада не була заміщена, обов'язки тимчасово розподілили між іншими лікарями. Медсестра Соловей О. А. була у цей час звільнена у зв'язку із скороченням штату. Обидві працівниці звернулися з вимогою про виплату їм вихідної допомоги.

- 1. Чи правомірні їхні вимоги?**
- 2. Чи правомірне їхнє звільнення?**
- 3. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Задача № 3

При народженні дитини Жуковська О. П. використала відпустку до пологів тривалістю 35 днів і 70 календарних днів після пологів, оскільки пологи були ускладненими. Крім цього після відпусток Жуковська О. П. звернулася до

власника підприємства, де вона працювала лише 7 місяців, надати їй і щорічну відпустку.

- 1. Чи підлягає задоволенню прохання Жуковської О. П.?**
- 2. Яка тривалість відпусток передбачена законом у зв'язку з вагітністю і пологами?**
- 3. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Задача № 4

Робітника Київського вагоноремонтного заводу Петренка В. С. звільнено з роботи 20 жовтня 2009 р. за скороченням чисельності працівників. На його прохання наказ про звільнення переслали поштою 28 жовтня 2009 р., а 30 жовтня 2009 р. він звернувся з позовом до суду про поновлення на роботі.

Залізничний районний суд м. Києва виніс рішення про поновлення Петренка В. С. на роботі. Адміністрація заводу відмовилася виконувати рішення Залізничного районного суду, посилаючись на те, що судом порушені процесуальні та матеріальні норми права.

- 1. Дайте юридичну оцінку рішенню Залізничного районного суду.**
- 2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Задача № 5

Електрослюсар Астаф'єв О. В. Київського вагоноремонтного заводу отримав на заводі травму, унаслідок якої був визнаний інвалідом III групи. Вважаючи, що Астаф'єв О. В., як інвалід III групи, не може якісно виконувати доручену роботу, начальник цеху видав розпорядження про переведення його на іншу постійну роботу, більш легку. Оскільки Астаф'єв О. В. від переведення відмовився, адміністрація звільнила його за п. 2 ст. 40 КЗпП України. Астаф'єв О. В. звернувся в Залізничний районний суд м. Києва, з вимогою поновити його на попередній роботі.

- 1. Чи має начальник цеху підстави і право для переведення Астаф'єва О. В. на іншу постійну роботу?**
- 2. Чи є інвалідність підставою для звільнення з роботи?**
- 3. Яке рішення повинен прийняти Залізничний районний суд м. Києва?**

Задача № 6

Сидоренко М. О. має трирічну дитину, звернулася до директора Київського вагоноремонтного заводу з проханням перевести її на неповний робочий день тривалістю 4 години. Директор дав згоду, але за умови, що Сидоренко М. О. підшукає працівника, який буде працювати інші 4 години. При цьому директор заводу попередив Сидоренко М. О., що вона буде отримувати заробітну плату за 4 години, а її стаж і відпустка також будуть нараховуватися за відпрацьований час.

- 1. Чи можлива така згода між адміністрацією і працівником про неповний робочий час?**
- 2. Які правові наслідки тягне така угода?**
- 3. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Задача № 7

Яковенко О. В. пропрацював на Київському вагоноремонтному заводі 8 місяців, а Скрипка О. В. – 1,6 року. Вони обидва просили адміністрацію Вагоноремонтного заводу надати їм відпустку в літній період. При складанні графіка відпусток їм обом було відмовлено у зв'язку з тим, що Яковенко О. В., Скрипка О. В. не є членами профспівкової організації та нетривалим періодом роботи на Київському вагоноремонтному заводі.

- 1. Коли у працівника виникає право на відпустку?**
- 2. Які категорії працівників мають право на відпустку в літній час?**
- 3. Чи правомірно відмовлено Яковенко С. П. і Скрипці О. В. у наданні відпустки?**
- 4. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Реферати:

1. Регулювання відпусток у конвенціях МОП та нормативних актах Європи.
2. Компенсація за невикористану відпустку.

Література:

1. *Конституція України* // ВВР України. – 1996. – № 30 – Ст. 141.
2. *Акт* проголошення незалежної України: прийнятий ВР України 24 серпня 1994 // Відомості ВР Української РСР. – 1991. – № 38. – Ст. 502.
3. *Декларація* про державний суверенітет України: прийнята Верховною Радою Української РСР 16 липня 1990. – К., Україна. – 1991. – 8 с.
4. *Закон* Української РСР від 3 серпня 1990 р. «Про економічну самостійність Української РСР» № 142-ХІІ // ВВР УРСР. – 1990. – № 34. – Ст. 449.
5. *Закон* України від 7 лютого 1991 р. «Про власність» № 697-ХІІ // ВВР УРСР. – 1991. – № 20. – Ст. 249.
6. *Закон* України від 7 лютого 1991 р. № 698-ХІІ «Про підприємництво» // ВВР УРСР. – 1991. – № 14. – Ст. 168.
7. *Закон* України «Про свободу совісті і релігійні організації» від 23 квітня 1991 року.
8. *Закон* України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» від 5 лютого 1992 року.
9. *Закон* України «Про державну службу» від 16 грудня 1993 року.
10. *Закон* України «Про колективні договори і угоди» від 1 липня 1993 р. // ВВР. – 1993. – № 36. – С. 361.
11. *Закон* України «Про оплату праці» від 1 травня 1995 р. // ВВР. – 1995. – № 17. – С. 121.
12. *Закон* України «Про відпустки» від 15 листопада 1996 р. // ВВР. – 1997. – № 2. – С. 5.
13. *Закон* України «Про індексацію доходів населення» від 3 грудня 1996 року.
14. *Закон* України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» від 15 вересня 1999 року.
16. *Кодекс законів про працю України*. – К., 2008.
17. *Бойко М. Д.* Трудове право України: Навчальний посібник. – К., 2002.

18. *Ківалова С. В., Орзіх М. П.* Основи правознавства: Навчальний посібник. – К., 2000. – С. 212–262.
19. *Копейчиков В. В.* Правознавство: Навчальний посібник. – К., 2002. – С. 294–338.
20. *Шпиталенко Г. А., Шпиталенко Р. Б.* Основи правознавства: Навчальний посібник. – К., 2003. – С. 94–123.
21. *Нормативні акти України про працю // Збірник законодавчих актів.* – К., 1996.
22. *Венедиктов В.* Про концепцію нового трудового кодексу України // *Право України.* – 1992. – № 8.
23. *Герашенко Л.* Регулювання відпусток конвенціях МОП та нормативних актах Європи // *Право України.* – 1999. – № 10.
24. *Гончаров Г., Жернаков В., Прилипко С.* Спірні питання застосування ст. 26 Закону «Про відпустки» // *Право України.* – 1999. – № 9.
25. *Гончарова Т.* Плюралізм профспілок і трудові правовідносини: вирішення питань на практиці // *Право України.* – 1999. – № 10.
26. *Давиденко Т. І.* Розгляд судами спорів, пов'язаних з укладенням, зміною і припиненням трудового договору // *Вісник Верховного суду України.* – 1997. – № 3.
27. *Дмитренко Ю. П.* Трудове право України: Підручник. – К., 2009
28. *Єрьоменко В.* Підстави виникнення трудових правовідносин у колективних сільськогосподарських підприємствах, селянських (фермерських) господарствах, кооперативах // *Право України.* – 1997. – № 6.
29. *Зуб І. В., Сичинський Б. С., Грицяк І. А.* Трудове право. – К., 1996.
30. *Зубковський В.* Компенсація за невикористану відпустку // *Право України.* – 1999. – № 2.
31. *Карпенко Д. О.* Трудове право України (Основні положення). – К., 1997.
32. *Колот А.* Зарубіжний досвід матеріального стимулювання персоналу // *Україна: аспекти праці.* – 1998. – № 1.
33. *Мионов В. И.* История трудового права: теория и практика // *Государство и право.* – 1998. – № 12.
34. *Прокопенко В. І.* Трудове право: Навчальний посібник. – К., 1996.
35. *Хуторян Н. М., Дріжчана С. В., Бабаскін А. Ю., Стадник М. П.* Проблеми вдосконалення трудового законодавства на сучасному етапі // *Правова держава.* Вип. 8. – К., 1997.
36. *Чанишева Т. І., Фадєєнко А. Ф.* Розгляд судами справ у спорах, що виникають з трудових правовідносин (окремі питання) // *Право України.* – 1998. – № 8.
37. *Штефан М. І.* Представництво громадян в суді. – К., 1991.
38. *Щербина В. І.* Трудове право України: Підручник / За ред. В. С. Венедиктова. – К., 2008.
39. *Янчевський В. С.* Скорочення працівників. – Житомир, 1997.

Тема № 5. Заробітна плата й обов'язкове державне соціальне страхування

1. Поняття заробітної плати. Правове регулювання заробітної плати.

2. Нормування оплати праці. Нормування праці та його види. Відрядна і почасова форми оплати праці та порядок їх застосування.
3. Системи оплати праці. Оплата праці та індексація прожиткового мінімуму в Україні. Тарифна система оплати праці. Тарифна сітка. Схема посадових окладів.
4. Оплата праці при відхиленні від умов роботи, передбачених тарифами.
5. Особливості оплати праці при виконанні надурочних і нічних робіт, праці у вихідні та святкові дні. Порядок і строки виплати заробітної плати.
6. Гарантії та компенсації. Компенсаційні виплати та їхні види. Гарантії збереження заробітної плати. Обмеження розміру відрахувань із заробітної плати.
7. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасних випадків.

Задача № 1

До адміністрації Київського вагоноремонтного заводу звернулася група працівників із такими заявами:

1. Швидкий О. В у заяві зазначив, що він виконував надурочні роботи чотири дні підряд по дві години перших два дні, а третій і четвертий день по три години підряд, однак йому заплатили 1,5 розміру зарплати за всі дні. На думку Швидкого О. В., це неправильно.
2. Кириченко О. В. зазначила в заяві, що вона працювала два дні на вагоноремонтному заводі в денний і нічний час від 21.00 до 24.00, а їй заплатили як за роботу в денні часи.
3. Адаменко О. В. просила надати їй доплату за три місяці, оскільки вона була переміщена на інше робоче місце за ініціативою адміністрації вагоноремонтного заводу і заробіток зменшився не з її вини.
4. Працівник Кононенко О. В. у скарзі до адміністрації Вагоноремонтного заводу зазначив, що він був два дні на обстеженні серця в закладах охорони здоров'я. Ці дні йому зарахували як прогул, замість того, щоб оплатити їх.

1. Чи правомірні їхні вимоги?

2. Дайте обґрунтовані відповіді, посилаючись на трудове законодавство.

Задача № 2

Черговий станції Київ-Волинський працював відповідно до графіка змінності з 20.00 неділі до 8.00 понеділка.

1. Як буде оплачена ця зміна?

2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.

Задача № 3

Слюсар станції Київ-Пасажирський відповідно до графіка змінності чергував з 20.00 23 серпня до 8.00 24 серпня.

1. Як буде оплачена ця зміна?

2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.

Задача № 4

Слюсар Омельченко О. В. Київського вагоноремонтного заводу в червні 2009 року був засуджений Залізничним районним судом м. Києва за крадіжку державного майна до виправних робіт за місцем роботи строком на 1 рік з утриманням 20 % від заробітної плати. Через місяць після засудження в бухгалтерію Київського вагоноремонтного заводу надійшов виконавчий лист Залізничного районного суду на утримання 33 % із заробітку Омельченка О. В. на утримання двох дітей. Середня заробітна плата Омельченка О. В. складає 3000 гривень на місяць.

- 1. Як потрібно утримувати кошти із заробітної плати Омельченка О. В.?**
- 2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Задача № 5

Робітники Київського вагоноремонтного заводу Петренко О. В. і Солоха О. В. працювали в механічному цеху на однакових станках, у середині робочого дня сталося коротке замикання електроенергії, через яке станок Солохи О. В. вийшов із ладу і він не виконав доручену йому роботу. Петренко О. В. також не приступив до роботи, мотивуючи це тим, що через коротке замикання в цеху його станок також може вийти із ладу.

При отриманні заробітної плати робітники дізнались, що їхня робота за цей день не оплачена.

- 1. Чи правильно нарахована заробітна плата працівникам Петренку О. В. і Солосі О. В.?**
- 2. У яких випадках оплачується простій не з вини робітників?**
- 3. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Задача № 6

Електрослюсар Київського вагоноремонтного заводу Бойко О. В. отримав на заводі травму, унаслідок якої був визнаний інвалідом III групи.

Бойко звернувся до директора заводу про нарахування пенсії по інвалідності внаслідок нещасного випадку на виробництві, але керівництво заводу Бойку О. В. відмовило, мотивуючи, що III група інвалідності – робоча, тому він повинен працювати і далі, але на більш легкій роботі до 60-ти років. Бойко О. В. звернувся в районний Залізничний суд м. Києва.

- 1. Чи має право директор Київського вагоноремонтного заводу відмовити про нарахування пенсії по інвалідності внаслідок нещасного випадку?**
- 2. Яке рішення повинен прийняти суд?**

Література:

- 1. Конституція України // ВВР України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.*
- 2. Акт проголошення незалежної України: Прийнятий ВР України 24 серпня 1994 // Відомості ВР Української РСР. – 1991. – № 38. – Ст. 502.*
- 3. Декларація про державний суверенітет України: прийнята Верховною Радою Української РСР 16 липня 1990. – К., Україна. – 1991. – 8 с.*

4. Закон Української РСР від 3 серпня 1990 р. «Про економічну самостійність Української РСР» № 142-ХІІ // ВВР УРСР. – 1990. – № 34. – Ст. 449.
5. Закон України від 7 лютого 1991 р. «Про власність» № 697-ХІІ // ВВР УРСР. – 1991. – № 20. – Ст. 249.
6. Закон України від 7 лютого 1991 р. № 698-ХІІ «Про підприємництво» // ВВР УРСР. – 1991. – № 14. – Ст. 168.
7. Закон України «Про свободу совісті і релігійні організації» від 23 квітня 1991 року.
8. Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» від 5 лютого 1992 року.
9. Закон України «Про державну службу» від 16 грудня 1993 року.
10. Закон України «Про колективні договори і угоди» від 1 липня 1993 р. // ВВР. 1993. – № 36. – С. 361.
11. Закон України «Про оплату праці» від 1 травня 1995 р. // ВВР. – 1995. – № 17. – С. 121.
12. Закон України «Про індексацію доходів населення» від 3 грудня 1996 року.
13. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві і професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» від 23.09.1999 року № 1105–ХІV.
14. Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» від 15 вересня 1999 року.
15. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» від 2 березня 2000 року.
16. *Нормативні акти України про працю* // Збірник законодавчих актів. – К., 1996.
17. *Кодекс законів про працю України* – К., 2008.
18. *Бойко М. Д.* Трудове право України: Навчальний посібник. – К., 2002.
19. *Дмитренко Ю. П.* Трудове право України: Підручник. – К., 2009.
20. *Ківалова С. В., Орзіх М. П.* Основи правознавства: Навчальний посібник. – К., 2000. – С. 212–262.
21. *Копейчиков В. В.* Правознавство: Навчальний посібник. – К., 2002. – С. 294–338.
22. *Шпиталенко Г. А., Шпиталенко Р. Б.* Основи правознавства: Навчальний посібник. – К., 2003. – С. 94–123.
23. *Постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 року № 1112 про «Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві».*
24. *Венедиктов В.* Про концепцію нового трудового кодексу України // *Право України.* – 1992. – № 8.
25. *Гетьманцева Н.* Співвідношення централізованого і локального методів правового регулювання оплати праці // *Право України.* – 1997. – № 12.
26. *Гончарова Т.* Плюралізм профспілок і трудові правовідносини: вирішення питань на практиці // *Право України.* – 1999. – № 10.
27. *Зуб І. В., Стичинський Б. С., Грицяк І. А.* Трудове право. – К., 1996.

28. *Зубковський В.* Компенсація за невикористану відпустку // *Право України.* – 1999. – № 2.
29. *Карпенко Д. О.* Трудове право України (Основні положення). – К., 1997.
30. *Колот А.* Зарубіжний досвід матеріального стимулювання персоналу // *Україна: аспекти праці.* — 1998. — № 1.
31. *Прокопенко В. І.* Трудове право: Навчальний посібник. – К., 1996.
32. *Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 1 квітня 1996 р. № 9* // *Право України.* – 1996. – № 12.
33. *Солодко Н.* Моральний вред. Порядок возмещения и понятие // *Бизнес.* – 1994. – № 8, 9, 12.
34. *Хуторян Н. М., Дріжчана С. В., Бабаскін А. Ю., Стадник М. П.* Проблеми вдосконалення трудового законодавства на сучасному етапі // *Правова держава.* Вип. 8. — К., 1997.
35. *Чанишева Т. І. Фадєєнко А. Ф.* Розгляд судами справ у спорах, що виникають з трудових правовідносин (окремі питання) // *Право України.* – 1998. – № 8.
36. *Штефан М. І.* Представництво громадян в суді. – К., 1991.
37. *Щербина В. І.* Трудове право України: Підручник / За ред. В. С. Венедиктова. – К., 2008.

Тема № 6. Дисципліна праці та правові засади її забезпечення

1. Поняття трудової дисципліни та методи її забезпечення. Правові засоби забезпечення трудової дисципліни.
2. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку. Види правил внутрішнього трудового розпорядку та їхнє юридичне значення (типові, галузеві, локальні). Основні обов'язки сторін трудового договору.
3. Соціально-правове значення заохочень у забезпеченні трудової дисципліни та їхні види.
4. Дисциплінарні стягнення, їхні види, порядок накладення, оскарження, строк дії та значення.
5. Особливості дисциплінарної відповідальності за Статутами про дисципліну і окремими Положеннями.
6. Особливості застосування заходів громадського впливу до порушників трудової дисципліни трудовими колективами, профспілковими органами, товарицькими судами.

Задача № 1

Через захаращеність складського приміщення і тарного цеху Київського вагоноремонтного заводу завідуючий складом Павленко О. В. начальник тарного цеху Сивко О. В. і директор заводу Петренко О. В. були оштрафовані державною санітарною інспекцією. Директор заводу оголосив Павленку О. В. та Сивку О. В. догану. Павленко О. В. та Сивко О. В. звернулися зі скаргою до КТС, де зазначили, що дисциплінарне стягнення незаконне, оскільки вони за захаращеність складу і тарного цеху вже були оштрафовані.

1. Яке рішення необхідно прийняти КТС?

2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.

Задача № 2

Викладач Савенко О. В. уклав трудовий договір з Державним економіко технологічним університетом транспорту строком на 3 роки. За допущення помилок у перекладі складного тексту технічного характеру йому була оголошена догана через 3 місяці після виконання вказаної роботи, враховуючи те, що Савенко О. В. під час оголошення догани п'ятдесят вісім днів хворів. Савенко О. В. оскаржив дії адміністрації у КТС.

- 1. Яке рішення повинна винести КТС?**
- 2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Задача № 3

Водій Київського вагоноремонтного заводу Омельченко О. В. запізнився на роботу на чотири години, через те, що був затриманий працівниками ДАІ за порушення правил дорожнього руху. Директор Київського вагоноремонтного заводу оголосив Омельченку О. В. догану та переніс відпустку з липня на грудень.

- 1. Чи правомірно поступив директор Київського вагоноремонтного заводу в даному конкретному випадку?**
- 2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Задача № 4

Правила внутрішнього трудового розпорядку залізничної станції «Петрівка» за згодою адміністрації з профкомом було включено в пункт, який надавав можливість адміністрації залізничної станції «Петрівка» за порушення внутрішнього трудового розпорядку позбавляти працівників премії, зменшувати розмір заробітної плати та чергову відпустку.

- 1. Чи правомірне таке доповнення до Правил внутрішнього трудового розпорядку?**
- 2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Задача № 5

Начальнику цеху № 2 Київського вагоноремонтного заводу Петренко О. В. 1 грудня 2009 року за запізнення на роботу на дві години без поважних причин директор заводу оголосив догану, до того ж йому було зменшено тривалість додаткової відпустки за особливі умови праці.

15 січня 2010 року за сумлінну роботу начальнику цеху № 2 Київського вагоноремонтного заводу Петренку О. В. була оголошена подяка.

- 1. Чи можна застосувати до начальника цеху № 2 Київського вагоноремонтного заводу Петренка О. В. в період дії дисциплінарного стягнення заходи дисциплінарного заохочення?**
- 2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Література:

- 1. Конституція України // ВВР України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.*

2. *Акт* проголошення незалежної України: Прийнятий ВР України 24 серпня 1994 // Відомості ВР Української РСР. – 1991. – № 38. – Ст. 502.
3. *Декларація* про державний суверенітет України: прийнята Верховною Радою Української РСР 16 липня 1990. – К., Україна. – 1991. – 8 с.
4. *Закон* Української РСР від 3 серпня 1990 р. «Про економічну самостійність Української РСР» № 142-ХІІ // ВВР УРСР. – 1990. – № 34. – Ст. 449.
5. *Закон* України від 7 лютого 1991 р. «Про власність» № 697-ХІІ // ВВР УРСР. – 1991. – № 20. – Ст. 249.
6. *Закон* України від 7 лютого 1991 р. № 698-ХІІ «Про підприємництво» // ВВР УРСР. – 1991. – № 14. – Ст. 168.
7. *Закон* України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» від 5 лютого 1992 року.
8. *Закон* України «Про державну службу» від 16 грудня 1993 року.
9. *Закон* України «Про колективні договори і угоди» від 1 липня 1993 р. // ВВР. – 1993. – № 36. – С. 361.
10. *Закон* України «Про оплату праці» від 1 травня 1995 р. // ВВР. – 1995. – № 17. – С. 121.
11. *Закон* України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» від 15 вересня 1999 року.
12. *Закон* України «Про охорону праці» від 17 листопада 2005 року № 3108–V.
13. *Кодекс* законів про працю України. – К., 2008.
14. *Нормативні акти* України про працю // Збірник законодавчих актів. – К., 1996.
15. *Постанова* Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 року № 1112. про «Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві».
16. *Постанова* Кабінету Міністрів України від 26 січня 1993 року № 55. «Положення про дисципліну працівників залізничного транспорту».
17. *Бойко М. Д.* Трудове право України: Навчальний посібник. – К., 2002.
18. *Борисов Б. А.* Дисципліна труда // Трудове право. – 1997. – № 2.
19. *Венедіктов В.* Про концепцію нового трудового кодексу України // Право України. – 1992. – № 8.
20. *Гетьманцева Н.* Співвідношення централізованого і локального методів правового регулювання оплати праці // Право України. – 1997. – № 12.
21. *Гончарова Т.* Плюралізм профспілок і трудові правовідносини: вирішення питань на практиці // Право України. – 1999. – № 10.
22. *Давиденко Т. І.* Розгляд судами спорів, пов'язаних з укладенням, зміною і припиненням трудового договору // Вісник Верховного суду України. – 1997. – № 3.
23. *Дмитренко Ю. П.* Трудове право України: Підручник. – К., 2009.
24. *Єрмоменко В.* Підстави виникнення трудових правовідносин у колективних сільськогосподарських підприємствах, селянських (фермерських) господарствах, кооперативах // Право України. – 1997. – № 6.
25. *Жернаков В. В.* Поняття примусової праці за законодавством України // Право України. – 1997. – № 10.

26. *Зуб І. В., Стичинський Б. С., Грицяк І. А.* Трудове право. – К., 1996.
27. *Карпенко Д. О.* Трудове право України (Основні положення). – К., 1997.
28. *Колот А.* Зарубіжний досвід матеріального стимулювання персоналу // Україна: аспекти праці. – 1998. – № 1.
29. *Прокопенко В. І.* Трудове право: Навчальний посібник. – К., 1996.
30. *Процевский А. И.* Метод правового регулювання трудових отношений. – М., 1971.
31. *Про практику розгляду судами трудових спорів:* Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 1992 р. № 9 // Право України. – 1993. – № 2.
32. *Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя:* Постанова Пленуму Верховного Суду України від 1 квітня 1996 р. № 9 // Право України. – 1996. – № 12.
33. *Солодко Н.* Моральный вред. Порядок возмещения и понятие // Бизнес. – 1994. – № 8, 9, 12.
34. *Хуторян Н. М., Дріжчана С. В., Бабаскін А. Ю., Стадник М. П.* Проблеми вдосконалення трудового законодавства на сучасному етапі // Правова держава. Вип. 8. – К., 1997.
35. *Чанишева Т. І., Фадєєнко А. Ф.* Розгляд судами справ у спорах, що виникають з трудових правовідносин (окремі питання) // Право України. – 1998. – № 8.
36. *Штефан М. І.* Представництво громадян в суді. – К., 1991.
37. *Щербина В. І.* Трудове право України: Підручник / За ред. В. С. Венедиктова. – К., 2008.

Тема № 7. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору

1. Поняття і значення матеріальної відповідальності сторін трудового договору.
2. Правова відмінність матеріальної відповідальності працівників по трудовому праву від майнової відповідальності з цивільного права.
3. Види матеріальної відповідальності сторін трудового договору. Обмежена матеріальна відповідальність, її граничні розміри. Повна матеріальна відповідальність та її різновиди (індивідуальна, колективна, бригадна). Матеріальна відповідальність у випадках, коли її фактичний розмір перевищує номінальний.
4. Порядок визначення розміру матеріальної шкоди та порядок її відшкодування сторонами трудового договору.

Задача № 1

Вантажники Київського вагоноремонтного заводу Омельченко О. В. та Покотило О. В. протягом чотирьох днів, а саме: з 9 по 13 червня 2009 року, не виходили на роботу у зв'язку зі здачею екзаменаційної сесії в Державному економіко-технологічному університеті транспорту. 11 червня 2009 року на Київський вагоноремонтний завод прибули три вагони з вантажем (комплектуючі деталі для ремонту вагонів). Вантажники Омельченко О. В. та Покотило О. В. були відсутні на роботі, інших вантажників на підприємстві не було у зв'язку зі скороченням штатів. Вагони були розвантажені лише 14 червня 2009 року. За

простій вагонів Київський вагоноремонтний завод сплатив Південно-Західній залізниці штраф 10 000 гривень. Директор заводу запропонував вантажникам Омельченку О. В., Покотило О. В. погасити заборгованість і внести в касу заводу 10 000 гривень для відшкодування збитків.

1. Чи є підстава та умова для матеріальної відповідальності вантажників Київського вагоноремонтного заводу Омельченка О. В. та Покотила О. В.?

2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.

Задача № 2

Водій Київського вагоноремонтного заводу Омельченко О. В., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, зіткнувся з телеграфним стовпом, у результаті чого були пошкоджені вантаж і машина КАМАЗ на загальну суму 10 000 гривень. Адміністрація заводу, де працював Омельченко О. В., стягнуло з його заробітної плати 10 000 гривень для відшкодування збитків, тобто в повному розмірі.

1. В якому порядку і в якому розмірі відшкодовується заподіяна шкода?

2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.

Задача № 3

У поварів Омельченка О. В., Петренка О. В., які працювали на залізничному вокзалі Київ-Пасажирський, адміністрацією залізничного вокзалу із холодильної камери було вилучено 100 кг зіпсованого м'яса по роздрібній ціні 65 гривень за кілограм. Зіпсоване м'ясо було списане адміністрацією залізничного вокзалу.

Начальник вокзалу видав наказ про стягнення із заробітної плати з поварів повну вартість зіпсованого м'яса.

1. Чи правомірний наказ начальника залізничного вокзалу Київ-Пасажирський?

2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.

Задача № 4

На речовому складі Київського вагоноремонтного заводу під час проведення планової ревізії комісією заводу була виявлена недостача на суму одна тисяча гривень. Комірник заводу Онопенко О. В. під час проведення планової ревізії був у відрядженні і добровільно не погодився покрити виявлену недостачу. Адміністрація на підставі складеного акта ревізійної комісії заводу стягнула відшкодування із заробітної плати комірника.

1. Чи правомірні дії адміністрації Київського вагоноремонтного заводу?

2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.

Задача № 5

У гардеробі Укрзалізниці, через неналежне виконання гардеробником Онопенко О. В. своїх функціональних обов'язків, зникла норкова шуба

начальника відділу служби комплектації Сіренко О. В., що була здана на збереження, вартістю 40 000 гривень.

Адміністрація Укрзалізниці відмовилась відшкодувати матеріальні збитки, посилаючись на вину гардеробника Онопенка О. В. і запропонувала йому відшкодувати цю суму Сіренко О. В., однак із цим рішенням гардеробник Онопенко О. В. не погодився, мотивуючи тим, що договір про повну матеріальну відповідальність він з адміністрацією Укрзалізниці не укладав. Заробітна плата гардеробника Онопенка О. В. складає 2000 гривень. Начальник відділу служби комплектації Сіренко О. В. звернулася з позовом до суду.

1. Який вид матеріальної відповідальності потрібно застосувати в даному випадку до гардеробника Онопенка О. В.?

2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.

Реферати:

1. Про визначення розміру збитків, завданих підприємству, установі, організації втратою дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння та валютних цінностей.

Література:

1. *Конституція України* // ВВР України. – 1996. – № 30 – Ст. 141.
2. *Акт* проголошення незалежної України: Прийнятий ВР України 24 серпня 1994 // Відомості ВР Української РСР. – 1991. – № 38. – Ст. 502.
3. *Декларація* про державний суверенітет України: прийнята Верховною Радою Української РСР 16 липня 1990. – К., Україна. – 1991. – 8 с.
4. *Закон* Української РСР від 3 серпня 1990 р. «Про економічну самостійність Української РСР» № 142-ХІІ // ВВР УРСР. – 1990. – № 34. – Ст. 449.
5. *Закон* України від 7 лютого 1991 р. «Про власність» № 697-ХІІ // ВВР УРСР. – 1991. – № 20. – Ст. 249.
6. *Закон* України від 7 лютого 1991 р. № 698-ХІІ «Про підприємництво» // ВВР УРСР. – 1991. – № 14. – Ст. 168.
7. *Закон* України «Про державну службу» від 16 грудня 1993 року.
8. *Закон* України «Про колективні договори і угоди» від 1 липня 1993 р. // ВВР. – 1993. – № 36. – С. 361.
9. *Закон* України «Про оплату праці» від 1 травня 1995 р. // ВВР. – 1995. – № 17. – С. 121.
10. *Закон* України «Про визначення розміру збитків, завданих підприємству, установі, організації втратою дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння та валютних цінностей» від 6 червня 1995 року.
11. *Закон* України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» від 15 вересня 1999 року.
12. *Закон* України «Про охорону праці» від 17 листопада 2005 року № 3108-V.
13. *Кодекс законів про працю України* – К., 2002.
14. *Кодекс* України про адміністративні правопорушення / Кодекси України. – 1998. – Кн. 1.
15. *Кримінальний кодекс* України від 5 квітня 2001 року.
16. *Цивільний кодекс* України від 16 січня 2003 року.

17. *Порядок* оформлення іноземцям та особам без громадянства дозволу на працевлаштування в Україні, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 1 листопада 1999 р. № 2028 // *Офіційний вісник України*. – 1995. – № 44. – С. 63.
18. *Нормативні акти України про працю* // *Збірник законодавчих актів*. – К., 1996.
19. *Постанова* Кабінету Міністрів України від 26 січня 1993 року № 55. «Положення про дисципліну працівників залізничного транспорту».
20. *Борисов Б. А.* Дисципліна труда // *Трудове право*. – 1997. – № 2.
21. *Бойко М. Д.* Трудове право України: Навчальний посібник. – К., 2002.
22. *Венедиктов В.* Про концепцію нового трудового кодексу України // *Право України*. – 1992. – № 8.
23. *Гончарова Т.* Плюралізм профспілок і трудові правовідносини: вирішення питань на практиці // *Право України*. – 1999. – № 10.
24. *Дмитренко Ю.П.* Трудове право України: Підручник. – К., 2009.
25. *Зуб І. В., Стичинський Б. С., Грицяк І. А.* Трудове право. – К., 1996.
26. *Карпенко Д. О.* Матеріальна відповідальність працівників і співробітників ОВС України: Лекція. – К., 1996.
27. *Карпенко Д. О.* Трудове право України (Основні положення). – К., 1997.
28. *Колот А.* Зарубіжний досвід матеріального стимулювання персоналу // *Україна: аспекти праці*. – 1998. – № 1.
29. *Прокопенко В. І.* Трудове право: Навчальний посібник. — К., 1996.
30. *Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя:* Постанова Пленуму Верховного Суду України від 1 квітня 1996 р. № 9 // *Право України*. – 1996. – № 12.
31. *Солодко Н.* Моральний вред. Порядок возмещения и понятие // *Бизнес*. – 1994. – № 8, 9, 12.
32. *Хуторян Н. М.* Розвиток трудових правовідносин в умовах ринку // *Право України*. – 1992. – № 8.
33. *Хуторян Н. М., Дріжчана С. В., Бабаскін А. Ю., Стадник М. П.* Проблеми вдосконалення трудового законодавства на сучасному етапі // *Правова держава*. Вип. 8. – К., 1997.
34. *Чанишева Г. І.* Значення правильного оформлення трудового договору // *Право України*. – 1992. – № 1.
35. *Чанишева Т. І. Фадєєнко А. Ф.* Розгляд судами справ у спорах, що виникають з трудових правовідносин (окремі питання) // *Право України*. – 1998. – № 8.
36. *Штефан М. І.* Представництво громадян в суді. – К., 1991.
37. *Щербина В. І.* Трудове право України: Підручник. /За ред. В. С. Венедиктова. – К., 2008.

Тема № 8. Трудові спори

1. Поняття і види трудових спорів. Класифікація трудових спорів. Причини виникнення трудових спорів на підприємствах, в установах, організаціях.
2. Система органів з розгляду трудових спорів. Комісії з розгляду трудових спорів. Судові органи. Вищестоящі органи в порядку підлеглості.

3. Комісія з трудових спорів (порядок створення, структура, компетенція, порядок роботи, винесення рішення та його виконання).
4. Розгляд трудових спорів у районних (міських) судах. Трудові спори, що розглядаються безпосередньо в суді. Трудові спори, які не підвідомчі суду.
5. Розгляд трудових спорів вищестоящими органами в порядку підлеглості.
6. Поняття і види строків щодо розгляду трудових спорів (строки звернення, строки вирішення трудових спорів, строки виконання рішень, постанов, винесених органами з розгляду трудових спорів).
7. Колективні трудові спори. Органи з розв'язання колективних трудових спорів, їх створення, компетенція, порядок прийняття і виконання рішень.

Задача № 1

Через захаращеність складського приміщення завідуючий складом цеху № 1 Київського вагоноремонтного заводу Пінчук О. В. і директор заводу Омельченко О. В. були оштрафовані Державною санітарною інспекцією. Крім цього, директор заводу виніс Пінчуку О. В. догану та переніс його чергову відпустку з липня на грудень. Пінчук О. В. звернувся до КТС зі скаргою, де зазначив, що дисциплінарні стягнення незаконні, оскільки він за захаращеність складу вже був оштрафований Державною санітарною інспекцією.

- 1. Чи правомірні дії директора Київського вагоноремонтного заводу?**
- 2. Яке рішення необхідно прийняти КТС? Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Задача №2

Романенко О. В. 15 листопада звернулась до КТС із заявою про неправомірну тримісячну затримку адміністрацією Київського вагоноремонтного заводу виплати заробітної плати. В КТС заява Романенко О. В. була розглянута 6 грудня, на засіданні КТС із 12 її членів були присутні тільки 6. У цьому складі КТС прийняла рішення про задоволення заяви Романенко О. В.

- 1. Чи правомірні дії КТС?**
- 2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Задача № 3

Перекладач Томенко О. В. 15 вересня 2009 року уклав трудовий договір з Укрзалізницею строком на 5 років. За допущення помилок у перекладі складного тексту технічного характеру 15 грудня 2009 року, йому була оголошена догана тобто через 3 місяці після виконання вказаної роботи. Враховуючи те, що Томенко О. В. шістьдесят два дні хворів, працює на даній посаді недовго він оскаржив дії адміністрації у КТС.

- 1. Яке рішення повинна винести КТС?**
- 2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Задача № 4

17-річний Пронін Г. В. і 16-річний Бутко С. М. працювали вантажниками на Київському вагоноремонтному заводі тарного цеху № 10 по 8 годин щоденно, без будь-яких доплат. Вони звернулися до КТС зі скаргою на адміністрацію, про

порушення закону і просили КТС стягнути на їхню користь відповідні суми. У відповідь на це директор заводу звільнив їх, мотивуючи звільнення невиконанням норм виробітку, який визначений у трудовому договорі.

1. Чи правомірні дії директора Київського вагоноремонтного заводу?

2. Яке рішення необхідно прийняти КТС? Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.

Реферати:

1. Колективні трудові спори (конфлікти) і органи по їхньому розв'язанню.
2. Розгляд судами справ стосовно спорів, що виникають із трудових правовідносин.

Література:

1. Конституція України // ВВР України – 1996. – № 30 – Ст. 141.
2. Акт проголошення незалежної України: прийнятий ВР України 24 серпня 1994 // Відомості ВР Української РСР. – 1991. – № 38. – Ст. 502.
3. Декларація про державний суверенітет України: прийнята Верховною Радою Української РСР 16 липня 1990. – К., Україна. – 1991. – 8 с.
4. Закон Української РСР від 3 серпня 1990 р. «Про економічну самостійність Української РСР» № 142-ХІІ // ВВР УРСР. – 1990. – № 34. – Ст. 449.
5. Закон України від 7 лютого 1991 р. «Про власність» № 697-ХІІ // ВВР УРСР. – 1991. – № 20. – Ст. 249.
6. Закон України від 7 лютого 1991 р. № 698-ХІІ «Про підприємництво» // ВВР УРСР. – 1991. – № 14. – Ст. 168.
7. Закон України «Про свободу совісті і релігійні організації» від 23 квітня 1991 року.
8. Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» від 5 лютого 1992 року.
9. Закон України «Про державну службу» від 16 грудня 1993 року.
10. Закон України «Про колективні договори і угоди» від 1 липня 1993 р. // ВВР. – 1993. – № 36. – С. 361.
11. Закон України «Про оплату праці» від 1 травня 1995 р. // ВВР. – 1995. – № 17. – С. 121.
12. Закон України «Про визначення розміру збитків, завданих підприємству, установі, організації втратою дорогоцінних металів, дорогоцінного камінні та валютних цінностей» від 6 червня 1995 року.
13. Закон України «Про відпустки» від 15 листопада 1996 р. // ВВР. – 1997. – № 2. – С. 5.
14. Закон України «Про індексацію доходів населення» від 3 грудня 1996 року.
15. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві і професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» від 23.09.1999 року № 1105–ХІV.
16. Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» від 15 вересня 1999 року.
17. Закон України «Про охорону праці» від 17 листопада 2005 року № 3108–V.
18. Кодекс законів про працю України – К., 2008.

19. *Кодекс України про адміністративні правопорушення / Кодекси України.* – 1998. – Кн. 1.
20. *Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року.*
21. *Нормативні акти України про працю // Збірник законодавчих актів.* – К., 1996.
22. *Постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 року № 1112. про «Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві».*
23. *Постанова Кабінету Міністрів України від 26 січня 1993 року № 55 «Положення про дисципліну працівників залізничного транспорту».*
24. *Борисов Б. А. Дисципліна труда // Трудове право.* – 1997. – № 2.
25. *Венедиктов В. Про концепцію нового трудового кодексу України // Право України.* – 1992. – № 8.
26. *Геращенко Л. Регулювання відпусток конвенціях МОП та нормативних актах Європи // Право України.* – 1999. – № 10.
27. *Гончаров Г., Жернаков В., Прилипко С. Спірні питання застосування ст. 26 Закону «Про відпустки» // Право України.* – 1999. – № 9.
28. *Гончарова Т. Плюралізм профспілок і трудові правовідносини: вирішення питань на практиці // Право України.* – 1999. – № 10.
29. *Давиденко Т. І. Розгляд судами спорів, пов'язаних з укладенням, зміною і припиненням трудового договору // Вісник Верховного суду України.* – 1997. – № 3.
30. *Дмитренко Ю. П. Трудове право України: Підручник.* – К., 2009.
31. *Єрьоменко В. Підстави виникнення трудових правовідносин у колективних сільськогосподарських підприємствах, селянських (фермерських) господарствах, кооперативах // Право України.* – 1997. – № 6.
32. *Жернаков В. В. Поняття примусової праці за законодавством України // Право України.* – 1997. – № 10.
33. *Зуб І. В., Стичинський Б. С., Грицяк І. А. Трудове право.* – К., 1996.
34. *Зубковський В. Компенсація за невикористану відпустку // Право України.* – 1999. – № 2.
35. *Карпенко Д. О. Трудове право України (Основні положення).* – К., 1997.
36. *Мионов В. И. История трудового права: теория и практика // Государство и право.* – 1998. – № 12.
37. *Прокопенко В. І. Трудове право: Навчальний посібник.* – К., 1996.
38. *Про практику розгляду судами трудових спорів: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 1992 р. № 9 // Право України.* – 1993. – № 2.
39. *Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 1 квітня 1996 р. № 9 // Право України.* – 1996. – № 12.
40. *Реус О. Особливості укладення трудового договору з неповнолітнім // Право України.* — 1998. — № 9.
41. *Солодко Н. Моральный вред. Порядок возмещения и понятие // Бизнес.* – 1994. – № 8, 9, 12.

42. Хуторян Н. М., Дріжчана С. В., Бабаскін А. Ю., Стадник М. П. Проблеми вдосконалення трудового законодавства на сучасному етапі // Правова держава. Вип. 8. – К., 1997.
43. Чанишева Т. І. Фадєєнко А. Ф. Розгляд судами справ у спорах, що виникають з трудових правовідносин (окремі питання) // Право України. – 1998. – № 8.
44. Щербина В. І. Трудове право України: Підручник / За ред. В. С. Венедиктова. – К., 2008.
45. Янчевський В. С. Скорочення працівників. – Житомир, 1997.

Тема № 9. Охорона праці. Нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю

1. Поняття охорони праці за трудовим правом.
2. Організація охорони праці на виробництві.
3. Гарантії прав працівників на охорону праці.
4. Розслідування й облік нещасних випадків професійних захворювань і аварій на підприємствах, в установах, організаціях.
5. Охорона праці жінок. Охорона праці неповнолітніх.
6. Поняття і види нагляду за додержанням законодавства України про працю.
7. Система органів з нагляду і контролю. Державні органи з нагляду і державний контроль за додержанням законодавства про працю.
8. Громадські органи з нагляду і контролю за додержанням законодавства про працю.
9. Попереджувальний і поточний нагляд.
10. Правовий статус технічної інспекції праці та її компетенція.
11. Роль Державтоінспекції у забезпеченні додержання законодавства України про працю.
12. Юридична відповідальність посадових осіб за порушення законодавства України про працю.

Реферати:

1. Розслідування й облік нещасних випадків професійних захворювань і аварій на підприємствах, в установах, організаціях.

Задача № 1

Перевіркою Державної інспекції Міністерства праці та соціальної політики України було виявлено, що в цеху № 4 Київського вагоноремонтного заводу жінки залучались до роботи в шкідливих умовах праці, бухгалтеру Корнієнко О. В. було відмовлено в наданні відпустки для догляду за новонародженою дитиною у зв'язку з виробничою необхідністю, не ведеться облік неповнолітніх працівників, крім цього, неповнолітні юнаки віком від 16 до 17 років задіюються до вантажних робіт протягом усього робочого часу, пенсіонерів без їхньої згоди залучають до надурочних робіт, замість спеціального одягу трьом працівникам видали компенсацію. Начальник цеху № 4 заводу відповіла представникам Державної інспекції праці Міністерства праці та соціальної політики України, що з їхнього боку порушень немає.

- 1. Чи правомірні дії начальника цеху № 4 Київського вагоноремонтного заводу?**
- 2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Задача № 2

Працівники Київського вагоноремонтного заводу з установки електричного обладнання на вагонах за особисті кошти на ринку «Троєщина» в м. Києва придбали спеціальні гумові рукавиці, у зв'язку з відсутністю належного фінансування. У кінці року вони звернулися до директора заводу за компенсацією зазначених витрат на загальну суму 1000 гривень.

- 1. Чи правомірні дії працівників Київського вагоноремонтного заводу?**
- 2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Задача № 3

У приміщенні цеху № 1 Київського вагоноремонтного заводу під час ремонтних робіт виникла пожежа. Унаслідок цього згоріли особисті речі робітників цеху № 1. Робітники звернулися до адміністрації заводу з вимогою відшкодувати витрати за особисті речі. Їм було відмовлено у зв'язку з тим, що в приміщенні цеху № 1 відбулося коротке замикання і в цьому адміністрація заводу не винна.

- 1. Чи правомірні дії адміністрації Київського вагоноремонтного заводу?**
- 2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Задача № 4

Інженер Омельченко О. В. уклав трудову угоду з Укрзалізницею і був допущений до роботи 20.09.2009 р., а 25.09.2009 р. він був запрошений до відділу кадрів для ознайомлення з наказом, у якому було вказано, що він зарахований на роботу інженером по ремонту та налагоджуванню комп'ютерних машин з 25.09.2009 р., і що йому встановлений чотиримісячний випробувальний термін.

- 1. Чи правомірні дії адміністрації Укрзалізниці?**
- 2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Література:

1. *Конституція України* // ВВР України. – 1996. – № 30 – Ст. 141.
2. *Акт* проголошення незалежної України: Прийнятий ВР України 24 серпня 1994 // Відомості ВР Української РСР. – 1991. – № 38. – Ст. 502.
3. *Декларація* про державний суверенітет України: прийнята Верховною Радою Української РСР 16 липня 1990. – К., Україна. – 1991. – 8 с.
4. *Закон* Української РСР від 3 серпня 1990 р. «Про економічну самостійність Української РСР» № 142-ХІІ // ВВР УРСР. – 1990. – № 34. – Ст. 449.
5. *Закон* України від 7 лютого 1991 р. «Про власність» № 697-ХІІ // ВВР УРСР. – 1991. – № 20. – Ст. 249.
6. *Закон* України від 7 лютого 1991 р. № 698-ХІІ «Про підприємництво» // ВВР УРСР. – 1991. – № 14. – Ст. 168.

7. Закон України «Про свободу совісті і релігійні організації» від 23 квітня 1991 року.
8. Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» від 5 лютого 1992 року.
9. Закон України «Про державну службу» від 16 грудня 1993 року.
10. Закон України «Про колективні договори і угоди» від 1 липня 1993 р. // ВВР. 1993. – № 36. – С. 361.
11. Закон України «Про оплату праці» від 1 травня 1995 р. // ВВР. – 1995. – № 17. – С. 121.
12. Закон України «Про відпустки» від 15 листопада 1996 р. // ВВР. – 1997. – № 2. – С. 5.
13. Закон України «Про індексацію доходів населення» від 3 грудня 1996 року.
14. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві і професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» від 23.09.1999 року № 1105 – XIV.
15. Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» від 15 вересня 1999 року.
16. Закон України «Про охорону праці» від 17 листопада 2005 року № 3108–V.
17. Кодекс законів про працю України – К., 2008.
18. Кодекс України про адміністративні правопорушення / Кодекси України. – 1998. – Кн. 1.
19. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року.
20. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року.
21. Нормативні акти України про працю // Збірник законодавчих актів. – К., 1996.
22. Постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 року № 1112. про «Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві».
23. Борисов Б. А. Дисципліна труда // Трудове право. – 1997. – № 2.
24. Венедиктов В. Про концепцію нового трудового кодексу України // Право України. – 1992. – № 8.
25. Геращенко Л. Регулювання відпусток конвенціях МОП та нормативних актах Європи // Право України. – 1999. – № 10.
26. Гетьманцева Н. Співвідношення централізованого і локального методів правового регулювання оплати праці // Право України. – 1997. – № 12.
27. Гончарова Т. Плюралізм профспілок і трудові правовідносини: вирішення питань на практиці // Право України. – 1999. – № 10. – № 3.
28. Дмитренко Ю. П. Трудове право України: Підручник. – К., 2009.
29. Єрмоменко В. Підстави виникнення трудових правовідносин у колективних сільськогосподарських підприємствах, селянських (фермерських) господарствах, кооперативах // Право України. – 1997. – № 6.
30. Жернаков В. В. Поняття примусової праці за законодавством України // Право України. – 1997. – № 10.
31. Зуб І. В., Стичинський Б. С., Грицяк І. А. Трудове право. – К., 1996.
32. Карпенко Д. О. Трудове право України (Основні положення). – К., 1997.

33. *Миронов В. И.* История трудового права: теория и практика // Государство и право. – 1998. – № 12.
34. *Прокопенко В. І.* Трудове право: Навчальний посібник. – К., 1996.
35. *Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 1 квітня 1996 р. № 9* // Право України. – 1996. – № 12.
36. *Хуторян Н. М.* Розвиток трудових правовідносин в умовах ринку // Право України. – 1992. – № 8.
37. *Хуторян Н. М., Дріжчана С. В., Бабаскін А. Ю., Стадник М. П.* Проблеми вдосконалення трудового законодавства на сучасному етапі // Правова держава. Вип. 8. – К., 1997.
38. *Щербина В. І.* Трудове право України: Підручник / За ред. В. С. Венедиктова. – К., 2008.

3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ТА ЗАВДАННЯ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ ЗА ПІДСУМКАМИ МОДУЛІВ

Підготовка до виконання самостійної контрольної роботи за підсумками кожного модуля повинна починатися з вивчення рекомендованих нормативно-правових актів і спеціальної літератури. Крім викладення теоретичних знань, необхідно дати відповіді на конкретні запитання і лише тоді виконувати завдання.

Завдання на контрольну роботу складені у 30 варіантах. Кожний варіант включає в себе виконання двох теоретичних питань і розв'язання задачі. Контрольна робота виконується в чітко визначеній послідовності. Спочатку висвітлюються теоретичні питання, після цього розв'язується задача. Висвітлення теоретичної частини і контрольної роботи завершується логічними висновками і практичними рекомендаціями. Приступаючи до розв'язання задачі, необхідно з'ясувати її зміст, смисл правової норми, правильно застосувати норми чинного законодавства до конкретних правових відносин, ознайомитися з відповідним розділом підручника, кодексами та спеціальною літературою. Обсяг контрольної роботи має бути 10–12 друкованих сторінок, які потрібно пронумерувати та залишити поля шириною 2–3 см. Контрольна робота є систематизованим викладом (довіддю) обраної теми з використанням не лише основної, а й додаткової літератури із залученням юридичної практики, посиланням на чинне законодавство. Позитивним є висловлення власних оригінальних думок (аргументованих), постановка дискусійних і проблемних запитань.

Структура контрольної роботи:

– титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у нижньому правому куті сторінки без крапки в кінці;

– зміст;

– вступ;

– основна частина;

– висновки;

– наприкінці роботи наводиться список використаних джерел і додаткової літератури, де вказується повна назва, рік, місце видання, кількість сторінок.

Вимоги до змісту контрольної роботи: титульний аркуш містить: назву міністерства чи відомства, якому підпорядковується сам вищий навчальний заклад, назву вищого навчального закладу, назву кафедри, тему реферату, прізвище, ім'я, по батькові виконавця, шифр спеціальності, прізвище, ім'я, по батькові викладача, науковий ступінь, учене звання. Контрольну роботу необхідно підписати і поставити дату її виконання.

Студент повинен виконати контрольну роботу самостійно, із застосуванням комп'ютерної техніки, без помилок. Якщо робота виконана незадовільно, студент виконує її вдруге. Без зарахування контрольної роботи студент до заліку або іспиту не допускається.

САМОСТІЙНА КОМПЛЕКСНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА ПО МОДУЛЮ № 1; № 2

Варіант № 1

1. Конституція України і трудові відносини.
2. Основні і додаткові підстави розірвання трудового договору.

Задача № 1

16-річний учень гімназії № 17 Печерського району м. Києва громадянин «А» мав намір влаштуватися на роботу в період літніх канікул на завод «Арсенал», але у відділі кадрів йому відмовили, посилаючись на неповноліття і відсутність навичок у виконанні конкретної роботи й дозволу органу опіки та піклування.

1. Чи правомірна відмова громадянинові «А»?
2. З якого віку громадяни можуть бути суб'єктами трудового права?
3. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на нормативно-правові акти.

Варіант № 2

1. Поняття і система трудового права як галузі права і науки.
2. Основні і додаткові підстави розірвання трудового договору.

Задача № 2

Перевіркою правової інспекції праці Південно-Західної залізниці було виявлено, що в цеху № 2 Київського вагоноремонтного заводу жінки залучалися до роботи в шкідливих умовах праці, опікуну «К» було відмовлено в наданні відпустки по догляду за хворою дитиною, не ведеться облік неповнолітніх працівників, пенсіонерів без їхньої згоди залучають до надурочних робіт, замість спеціального одягу, за його відсутності, видається робітникам і працівникам компенсація. Представники адміністрації цеху відповіли представникам правової інспекції, що з їхнього боку порушень немає.

1. Чи правомірні дії адміністрації Київського вагоноремонтного заводу?
2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.

Варіант № 3

1. Предмет і метод трудового права.
2. Дисциплінарні звільнення з роботи та їхні правові наслідки.

Задача № 3

Громадянка «С» має дворічну дитину, звернулася до директора підприємства з проханням перевести її на неповний робочий день тривалістю 4 години. Директор дав згоду, але за умови, що «С» підшукає працівника, який буде працювати інші 4 години. При цьому директор попередив «С», що вона буде отримувати половину заробітної плати, а її стаж і відпустка також будуть нараховуватися в половинному розмірі й надаватися тільки в зимовий період.

1. Чи можлива згода між адміністрацією і працівником про неповний робочий день?
2. Які правові наслідки тягне така угода?
3. Чи відповідають закону пояснення директора? Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.

Варіант № 4

1. Функції трудового права та його відмежування від цивільного і адміністративного.
2. Поняття, види і причини виникнення трудових спорів. Роль Міжнародної Організації Праці в регулюванні трудових відносин.

Задача № 4

До адміністрації Київського вагоноремонтного заводу звернулася група працівників із такими заявами:

1. Швидкий О. В у заяві зазначив, що він виконував надурочні роботи чотири дні підряд по дві години перших два дні, а третій і четвертий день три години підряд, однак йому оплатили 1,5 розміру зарплати за всі дні. На думку Швидкого О. В., це неправильно.
2. Кириченко О. В. зазначила в заяві, що вона працювала два дні на Вагоноремонтному заводі в денний та в нічний час від 21.00 до 24.00, а їй оплатили як за роботу в денні часи.
3. Адаменко О. В. просила доплату за три місяці, оскільки вона була переміщена на інше робоче місце за ініціативою адміністрації Вагоноремонтного заводу і заробіток зменшився не з її вини.
4. Працівник Кононенко О. В. у скарзі до адміністрації Вагоноремонтного заводу зазначив, що він був на обстеженні серця в закладах охорони здоров'я два дні, які йому зарахували як прогул, замість того, щоб оплатити ці дні.

1. Чи правомірні їхні вимоги?

2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.

Варіант № 5

1. Поняття і основні принципи трудового права.
2. Додаткові, крім ст. 41 КЗпП, підстави звільнення працівника з ініціативи власника.

Задача № 5

Зубного лікаря Залізничної лікарні №1 м. Києва Копиленко М. О. було звільнено з роботи за п. 5 ст. 40 КЗпП України у зв'язку із захворюванням, яке тривало більше 4-х місяців, її посада не була заміщена, обов'язки тимчасово розподілили між іншими лікарями. Медсестра Сомова О. А. була в цей час звільнена у зв'язку із скороченням штату. Обидві працівниці звернулися з вимогою про виплату їм вихідної допомоги.

1. Чи правомірні їхні вимоги?

2. Чи правомірне їхнє звільнення?

3. Дайте обґрунтовані відповіді, посилаючись на трудове законодавство.

Варіант № 6

1. Загальна і особлива частини законодавства про працю.
2. Розірвання трудового договору з ініціативи осіб, які не є стороною трудового договору.

Задача № 6

Черговий станції Київ-Волинський працював відповідно до графіка змінності з 20.00 неділі до 8.00 понеділка.

1. Як буде оплачена ця зміна?

2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.

Варіант № 7

1. Права профспілок у регулюванні трудових відносин.

2. Правове значення і розміри вихідної допомоги.

Задача № 7

У зв'язку з простоєм через аварію начальник цеху запропонував токарю шостого розряду «Н» перейти на час простою на роботу по сортуванню металобрухту. Вважаючи, що ця робота не відповідає його спеціальності і кваліфікації, «Н» попросив направити його в бригаду з ремонту устаткування.

1. Чи може простій бути підставою для переведення на іншу роботу?

2. Які умови переведення в разі простою?

3. Чи може «Н» претендувати на роботу більш високої кваліфікації при переведенні в разі простою? Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.

Варіант № 8

1. Поняття і класифікація суб'єктів трудового права.

2. Розірвання трудового договору на вимогу профспілкового органу.

Задача № 8

При укладанні колективного договору профком Київського вагоноремонтного заводу наполягав, щоб він містив зобов'язання власника щодо удосконалення форм оплати праці, збільшення 13-ї заробітної плати й поліпшення житлових умов працівників лише членів профспілки. Адміністрація заводу не погодилась із думкою профкому.

1. Чи правомірні вимоги профкому Київського вагоноремонтного заводу?

2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на нормативно-правові акти.

Варіант № 9

1. Громадяни (працівники) як суб'єкти трудового права.

2. Поняття і види робочого часу.

Задача № 9

Слюсар станції Київ-Пасажи́рський відповідно до графіка змінності чергував з 20.00 23 серпня до 8.00 24 серпня.

1. Як буде оплачена ця зміна?

2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.

Варіант № 10

1. Власник підприємства як суб'єкт трудового права.

2. Спільні й відмінні ознаки скороченого та неповного робочого часу.

Задача № 10

При народженні дитини Жуковська О. П. використала відпустку до пологів тривалістю 35 днів і 70 календарних днів після пологів, оскільки пологи були ускладненими. Крім цього, після відпусток Жуковська О. П. звернулася до власника підприємства, де вона працювала лише 7 місяців, надати їй і щорічну відпустку.

- 1. Чи підлягає задоволенню прохання Жуковської О. П.?**
- 2. Яка тривалість відпусток передбачена законом у зв'язку з вагітністю і пологами?**
- 3. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Варіант № 11

1. Поняття і правове значення колективного договору.
2. Поняття режиму робочого часу і його облік.

Задача № 11

Оператора Савченка П. М. було переведено на іншу роботу у зв'язку з простоем протягом двох місяців на тому ж підприємстві. Савченко П. М. відмовився від нової роботи і зауважив, що він оператор, а йому запропонували роботу техника, і що на такий строк адміністрація не має права переводити. За відмову від виконання нової роботи Савченку П. М. була оголошена догана і перенесена щорічна відпустка на зимовий період.

- 1. Чи правомірні дії адміністрації?**
- 2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Варіант № 12

1. Сторони, форма і зміст колективного договору.
2. Правове регулювання надурочних робіт.

Задача № 12

Випускник ДЕТУТ Мироненко О. В. був направлений за розподілом Державної комісії Укрзалізниці на роботу в Південно-Західну залізницю і за наказом начальника Південно-Західної залізниці був зарахований начальником фінансового відділу Південно-Західної залізниці.

Однак більшість працівників фінансового відділу була проти призначення Мироненка О. В. на відповідну посаду. Посилаючись на відсутність у нього навичок, стажу і досвіду в роботі, вони вимагали від начальника Південно-Західної залізниці скасувати наказ і призначити Мироненка О. В. на посаду інженера фінансового відділу.

- 1. Чи правомірні вимоги працівників фінансового відділу Південно-Західної залізниці?**
- 2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на нормативно-правові акти.**

Варіант № 13

1. Поняття, суб'єкти і зміст трудових правовідносин.
2. Поняття відпочинку і його види.

Задача № 13

Слюсар Київського вагоноремонтного заводу Омельченко О. В. за крадіжку державного майна в червні 2009 року був засуджений Залізничним районним судом м. Києва до виправних робіт за місцем роботи строком на 1 рік з утриманням 20 % від заробітної плати. Через місяць після засудження в бухгалтерію Київського вагоноремонтного заводу надійшов виконавчий лист Залізничного районного суду на утримання 33 % із заробітку Омельченка О. В. на утримання двох дітей. Середня заробітна плата Омельченка О. В. складає 3000 гривень на місяць.

- 1. Як потрібно утримувати кошти із заробітної плати Омельченка О. В.?**
- 2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Варіант № 14

1. Трудова правоздатність і дієздатність суб'єктів трудового права.
2. Поняття і види відпусток.

Задача № 14

Група робітників Київського вагоноремонтного заводу звернулася в профком із заявою, в якій вказувалося на порушення адміністрацією обов'язків по трудових договорах. У заяві наводилися факти затримання виплати заробітної плати, поганого постачання інструментом, спецодягом, а також про невиконання адміністрацією обов'язків щодо влаштування в цеху додаткової проточно-втяжної вентиляції, відсутність індивідуальних шаф для зберігання одягу.

Профком розглянув цю заяву, вирішив провести в цеху загальні збори і зобов'язав заступника директора прозвітувати про стан фінансового становища перед колективом заводу.

- 1. Які обов'язки адміністрації і працівника за трудовим договором?**
- 2. Чи має право трудовий колектив вимагати від адміністрації звіт про виконання обов'язків за трудовим договором?**
- 3. Які повноваження трудового колективу по забезпеченню обов'язків адміністрації за колективним договором?**
- 4. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Варіант № 15

1. Підстави виникнення трудових правовідносин.
2. Право на відпустку і визначення її тривалості.

Задача № 15

Робітники Київського вагоноремонтного заводу Петренко О. В. і Солоха О. В. працювали в механічному цеху на однакових станках, у середині робочого дня сталося коротке замикання електроенергії, через яке станок Солохи О. В. вийшов із ладу і він не виконав доручену йому роботу. Петренко О. В. також не приступив до роботи, мотивуючи це тим, що через коротке замикання в цеху його станок також може вийти із ладу.

При отриманні заробітної плати робітники дізнались, що робота за цей день не оплачена.

- 1. Чи правильно нарахована заробітна плата працівникам Петренку О. В. і Солосі О. В.?**
- 2. У яких випадках оплачується простій не з вини робітників?**
- 3. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Варіант № 16

1. Закон України «Про зайнятість населення» (загальна характеристика).
2. Черговість використання відпусток.

Задача № 16

Електрослюсар Київського вагоноремонтного заводу Бойко О. В. отримав на заводі травму, унаслідок якої був визнаний інвалідом III групи.

Бойко О. В. звернувся до директора заводу про нарахування пенсії по інвалідності внаслідок нещасного випадку на виробництві, але керівництво заводу Бойку О. В. відмовила, мотивуючи, що III група інвалідності – робоча, тому він повинен, працювати і далі, але на більш легкій роботі до 60-ти років. Бойко О. В. звернувся в районний Залізничний суд м. Києва.

- 1. Чи має право директор Київського вагоноремонтного заводу відмовити про нарахування пенсії по інвалідності внаслідок нещасного випадку?**
- 2. Яке рішення повинен прийняти суд?**

Варіант № 17

1. Поняття та органи з працевлаштування. Поняття і форми оплати праці.
2. Поняття, види і порядок надання соціальних відпусток.

Задача № 17

Слюсар Сидоренко О. В. півтора року мав статус безробітного з виплатою допомоги по безробіттю. Прийшовши отримувати допомогу по безробіттю в черговий раз, він отримав відмову в її виплаті на підставі невиконання ним обов'язку самостійно працевлаштуватись відповідно до рекомендацій служби зайнятості. Сидоренко О. В. обурився і заявив, що протягом 1,5 року йому не було запропоновано жодної пропозиції про працевлаштування на роботу за фахом, а самостійно працевлаштуватися на роботу до цього часу він не зміг. Крім цього, сприяння у працевлаштуванні громадянам, які шукають роботу обов'язок державної служби зайнятості.

- 1. Чи справедлива аргументація Сидоренка О. В.?**
- 2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Варіант № 18

1. Поняття і умови укладення трудового договору.
2. Тарифна система та її елементи.

Задача № 18

При інвентаризації станом на 16.09.2009 р. у комірника «А» були виявлені надлишки товарно-матеріальних цінностей на 12000 грн. Через 5 днів директор заводу звернувся в профспілковий комітет з проханням дати згоду на звільнення «А» у зв'язку з утратою довіри. Санкція профкому була отримана 29.09.2009 р. Наказ на звільнення було видано 17.10.2009 р., але у зв'язку з тим, що підбір

нового комірника зтягнувся, трудовий договір з «А» фактично був розірваний лише 1.12.2009 р., тобто через півтора місяці після згоди профкому. «А» звернувся в суд з позовом про відновлення на роботі, посилаючись на те, що підставою для недовіри до нього могла слугувати недовдача, а не надлишки, які до того ж оприбутковані. Крім цього, він зазначив, що адміністрація пропустила місячний термін на його звільнення.

- 1. Який загальний порядок звільнення за ініціативою адміністрації?**
- 2. До яких категорій і за які порушення можливе застосування додаткових підстав звільнення?**
- 3. Чи обмежена адміністрація якимось терміном на звільнення працівників?**
- 4. Яке рішення варто прийняти по заяві «А», посилаючись на трудове законодавство?**

Варіант № 19

1. Випробування при прийнятті на роботу.
2. Середній заробіток і порядок його обчислення.

Задача № 19

Робітника Київського вагоноремонтного заводу Петренко В. С. було звільнено з роботи 20 травня 2009 р. у зв'язку із скороченням чисельності працівників. На її прохання, наказ про звільнення переслали поштою 28 травня 2009 р., а 30 травня 2009 р. вона звернулася з позовом до суду про поновлення на роботі.

Залізничний районний суд м. Києва виніс рішення про поновлення Петренко В.С. на роботі. Адміністрація заводу відмовилася виконувати рішення Залізничного районного суду, посилаючись на те, що судом порушені процесуальні та матеріальні норми права.

- 1. Дайте юридичну оцінку рішенню Залізничного районного суду.**
- 2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Варіант № 20

1. Зміст і форма трудового договору.
2. Обмеження відрахувань із заробітної плати.

Задача № 20

Вантажники Київського вагоноремонтного заводу Омельченко О. В. та Покотило О. В. протягом чотирьох днів, а саме: з 9 по 13 червня 2009 року не виходили на роботу у зв'язку з екзаменаційною сесією в Державному економіко-технологічному університеті транспорту. 11 червня 2009 року на Київський вагоноремонтний завод прибули три вагони з вантажем (комплектуючі деталі для ремонту вагонів). Вантажники Омельченко О. В. та Покотило О. В. були відсутні на роботі, інших вантажників на підприємстві не було у зв'язку з скороченням штатів. Вагони були розвантажені лише 14 червня 2009 року. За простій вагонів Київський вагоноремонтний завод сплатив Південно-Західній залізниці штраф 10 000 гривень. Директор заводу запропонував вантажникам Омельченку О. В., Покотилі О. В. погасити заборгованість і внести в касу заводу 10 000 гривень для відшкодування збитків.

- 1. Чи є підстава та умова для матеріальної відповідальності вантажників Київського вагоноремонтного заводу Омельченка О. В., та Покотили О. В.?**
- 2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Варіант № 21

1. Сторони трудового договору.
2. Гарантійні виплати і доплати.

Задача № 21

Директор Київського вагоноремонтного заводу і голова профспілкового комітету склали і підписали колективний договір, після чого на наступний день, наказом по Київському вагоноремонтному заводу було оголошено під розписку представників членів колективу Київського вагоноремонтного заводу про набрання його чинності.

- 1. Чи правомірні дії директора Київського вагоноремонтного заводу і голови профспілкового комітету?**
- 2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Варіант № 22

1. Трудовий договір за сумісництвом і суміщенням.
2. Закон України «Про оплату праці» (загальна характеристика).

Задача № 22

Водій Київського вагоноремонтного заводу Омельченко О. В., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, зіткнувся з телеграфним стовпом, у результаті чого були пошкоджені вантаж і машина КАМАЗ на загальну суму 10 000 гривень. Адміністрація заводу, де працював Омельченко О. В., стягнула з його заробітної плати 10 000 гривень для відшкодування збитків тобто в повному розмірі.

- 1. В якому порядку і в якому розмірі відшкодовується заподіяна шкода?**
- 2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Варіант № 23

1. Тимчасовий і сезонний трудові договори.
2. Правові методи регулювання заробітної плати.

Задача № 23

Електрослюсар Астаф'єв О. В. Київського вагоноремонтного заводу отримав на заводі травму, унаслідок якої був визнаний інвалідом III групи. Вважаючи, що Астаф'єв О. В., як інвалід III групи, не може якісно виконувати доручену роботу, начальник цеху видав розпорядження про переведення його на іншу постійну роботу, більш легку. Оскільки Астаф'єв О. В. від переведення відмовився, адміністрація звільнила його за п. 2 ст. 40 КЗпП України. Астаф'єв О. В. звернувся в Залізничний районний суд м. Києва з вимогою поновити його на попередній роботі.

- 1. Чи має начальник цеху підстави і право для переведення Астаф'єва О. В. на іншу постійну роботу?**

2. Чи є інвалідність підставою для звільнення з роботи?

3. Яке рішення повинен прийняти Залізничний районний суд м. Києва?

Варіант № 24

1. Трудовий договір за конкурсом.

2. Поняття і правові методи забезпечення трудової дисципліни.

Задача № 24

При прийманні на роботу на посаду економіста громадянки Марченко О. В. начальник відділу кадрів попросив її подати такі документи: трудову книжку, свідоцтво про шлюб, паспорт, копію свідоцтва про народження дитини, диплом, довідку з ЖЕКу, характеристику з попереднього місця роботи та рекомендації керівництва.

1. Які з названих документів роботодавець не має права вимагати при прийманні на роботу?

2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.

Варіант № 25

1. Поняття і види переведень на іншу роботу.

2. Поняття і види дисциплінарної відповідальності. Види дисциплінарних стягнень і порядок їх застосування.

Задача № 25

Сидоренко М. О. має трирічну дитину, звернулася до директора Київського вагоноремонтного заводу з проханням перевести її на неповний робочий день тривалістю 4 години. Директор дав згоду, але за умови, що Сидоренко М. О. підшукає працівника, який буде працювати інші 4 години. При цьому директор заводу попередив Сидоренко М. О., що вона буде отримувати заробітну плату за 4 години, а її стаж і відпустка також будуть нараховуватися за відпрацьований час.

1. Чи можлива така згода між адміністрацією і працівником про неповний робочий день?

2. Які правові наслідки тягне така угода?

3. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.

Варіант № 26

1. Правова відмінність переведення від переміщення і відсторонення.

2. Спеціальна дисциплінарна відповідальність і сфера її застосування.

Задача № 26

Майстер заводу «Арсенал» Єфремов О. В. звернувся до голови профспілкового комітету заводу «Арсенал» з письмовою заявою здійснити представництво та захист його інтересів у Печерському суді м. Києва с приводу трудового спору.

Голова профспілкового комітету йому відмовив, посилаючись на те, що директор заводу «Арсенал» його родич, а Єфремов О. В. працює не давно і не є членом профспілкової організації.

- 1. Чи правомірною відмова голови профспілкового комітету заводу «Арсенал»?**
- 2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на нормативно-правові акти.**

Варіант № 27

1. Підстави припинення трудового договору.
2. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку.

Задача № 27

У поварів Омельченко О. В. і Петренко О. В., які працювали на залізничному вокзалі Київ-Пасажирський адміністрацією залізничного вокзалу було вилучено із холодильної камери 100 кг зіпсованого м'яса за роздрібною ціною 65 гривень за кілограм. Зіпсоване м'ясо було списане адміністрацією залізничного вокзалу.

Начальник вокзалу видав наказ про стягнення із заробітної плати поварів повну вартість зіпсованого м'яса.

- 1. Чи правомірний наказ начальника залізничного вокзалу «Київ-Пасажирський»?**
- 2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Варіант № 28

1. Припинення трудового договору за угодою його сторін.
2. Підстави, умови та види матеріальної відповідальності сторін трудового договору.

Задача № 28

Яковенко О. В. пропрацював на Київському вагоноремонтному заводі 8 місяців, а Скрипка О. В. – 1,6 року. Вони обидва просили адміністрацію заводу надати їм відпустку в літній період. При складанні графіка відпусток їм обом було відмовлено у зв'язку з тим, що Яковенко О. В. і Скрипка О. В. не є членами профспілкової організації і на заводі працюють недавно.

- 1. Коли у працівника виникає право на відпустку?**
- 2. Які категорії працівників мають право на відпустку в літній час?**
- 3. Чи правомірно відмовлено Яковенко О. В. і Скрипці О. В. у наданні відпустки?**
- 4. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Варіант № 29

1. Особливості розірвання строкового трудового договору.
2. Органи по розгляду індивідуальних трудових спорів.

Задача № 29

На речовому складі Київського вагоноремонтного заводу під час проведення планової ревізії комісією заводу була виявлена недостача на суму одна тисяча гривень. Комірник заводу Онопенко О. В. під час проведення планової ревізії був у відрядженні і покрити виявлену недостачу добровільно не погодився. Адміністрація на підставі складеного акта ревізійної комісії заводу стягнула відшкодування із заробітної плати комірника.

- 1. Чи правомірні дії адміністрації Київського вагоноремонтного заводу?**
- 2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Варіант № 30

1. Підстави і порядок звільнення працівника з ініціативи власника.
2. Закон України «Про охорону праці» (загальна характеристика).

Задача № 30

Програміст обчислювального центру «Т», прийшовши вранці 16.10.2009 р. на роботу, отримала в касі зарплату і, не заходячи у свій сектор, пішла по магазинах. Через 2 години вона з'явилася на робочому місці, а потім протягом робочого дня ще двічі відлучалася (в перукарню, на масаж і на переговорний пункт).

У загальному підсумку «Т» не була на робочому місці протягом 3-х годин. 27.10.2009 р. адміністрація, за згодою профкому, видала наказ про звільнення «Т» за прогул. Вважаючи, що вона покарана дуже суворо, «Т» звернулася у суд із позовом про поновлення її на роботі. У скарзі вона спиралась на дві обставини:

а) прогулу в неї не було, вона тільки деякий час була відсутня на робочому місці, порушення трудової дисципліни було вперше, за що згодна прийняти будь-яке стягнення;

б) з 22 по 29 жовтня 2009 р. вона була хвора, лікарняний лист у неї є.

- 1. Які порушення трудової дисципліни можуть розглядатися як прогул?**
- 2. Який порядок звільнення працівника, що вчинив прогул?**
- 3. Чи можливе звільнення працівника під час хвороби?**
- 4. Які додаткові заходи правового впливу можуть застосовуватися до працівників, котрі вчинили прогул?**
- 5. Яким має бути рішення суду, за трудовим законодавством?**

Варіант № 31

1. Медичні огляди та інструктажі як правові заходи щодо охорони праці.
2. Прийняття рішень в КТС і порядок їх виконання.

Задача № 31

У гардеробі Укрзалізниці, через неналежне виконання гардеробником Онопенко О. В. своїх функціональних обов'язків, зникла норкова шуба, що була здана на збереження, вартістю 40 000 гривень.

Адміністрація Укрзалізниці відмовилась відшкодувати матеріальні збитки, посилаючись на вину гардеробника Онопенко О. В. і запропонувала йому відшкодувати цю суму Сіренко О. В., але з цим рішенням гардеробник Онопенко О. В. не погодився, мотивуючи тим, що договір про повну матеріальну відповідальність він з адміністрацією Укрзалізниці не укладав. Заробітна плата гардеробника Онопенко О. В. складає 2000 гривень. Начальник відділу служби комплектації Сіренко О. В. звернулася із позовом до суду.

- 1. Який вид матеріальної відповідальності потрібно застосувати в даному випадку до гардеробника Онопенко О. В.?**
- 2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Варіант № 32

1. Правова охорона праці жінок.
2. Порядок відшкодування заподіяної шкоди.

Задача № 32

Перевіркою Державної інспекції праці Міністерства праці та соціальної політики України було виявлено, що в цеху № 4 Київського вагоноремонтного заводу жінки залучались до роботи в шкідливих умовах праці, бухгалтеру Корнієнко О. В. було відмовлено в наданні відпустки для догляду за новонародженою дитиною у зв'язку з виробничою необхідністю, не ведеться облік неповнолітніх працівників, окрім цього, неповнолітні юнаки віком від 16 до 17 років задіюються до вантажних робіт протягом усього робочого часу, пенсіонерів без їхньої згоди залучають до надурочних робіт, замість спеціального одягу трьом працівникам видали компенсацію. Начальник цеху № 4 Київського вагоноремонтного заводу відповіла представникам Державної інспекції Міністерства праці та соціальної політики України, що з їхнього боку порушень немає.

1. Чи правомірні дії начальника цеху № 4 Київського вагоноремонтного заводу?
2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.

Варіант № 33

1. Види відповідальності осіб, винних у порушенні норм і правил з охорони праці.
2. Трудові спори в порядку підлеглості. Види строків по розв'язанню трудових спорів.

Задача № 33

Працівники Київського вагоноремонтного заводу з установки електричного обладнання на вагонах за особисті кошти на ринку «Троєщина» м. Києва придбали спеціальні гумові рукавиці, у зв'язку з відсутністю належного фінансування. У кінці року вони звернулися до директора заводу за компенсацією зазначених витрат на загальну суму 1000 гривень.

1. Чи правомірні дії працівників Київського вагоноремонтного заводу?
2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.

Варіант № 34

1. Правова охорона праці неповнолітніх.
2. Колективні трудові спори (конфлікти) і органи по їх розв'язанню. Правова організація і компетенція КТС.

Задача № 34

У приміщенні цеху № 1 Київського вагоноремонтного заводу під час ремонтних робіт виникла пожежа. Унаслідок цього згоріли особисті речі робітників цеху № 1. Робітники звернулися до адміністрації заводу з вимогою відшкодувати витрати за особисті речі. Їм було відмовлено у зв'язку з тим, що в

приміщенні цеху № 1 відбулося коротке замикання і в цьому адміністрація заводу не винна.

- 1. Чи правомірні дії адміністрації Київського вагоноремонтного заводу?**
- 2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

Варіант № 35

1. Норми і правила з техніки безпеки і виробничої санітарії.
2. Правове значення Конвенцій і Рекомендацій МОП у регулюванні праці.

Задача № 35

Інженер Омельченко О. В. уклав трудову угоду з Укрзалізницею і був допущений до роботи 20.09.2009 р., а 25.09.2009 р. він був запрошений до відділу кадрів для ознайомлення з наказом, у якому було вказано, що він зарахований на роботу інженером з ремонту та налагодження комп'ютерних машин з 25.09.2009 р., і що йому встановлений чотиримісячний випробувальний термін.

- 1. Чи правомірні дії адміністрації Укрзалізниці?**
- 2. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на трудове законодавство.**

4. МЕТОДИЧНІ ЗАВДАННЯ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студента – форма організації навчального процесу, при якій заплановані самостійні завдання виконуються студентом під методичним керівництвом викладача.

Мета самостійної роботи студентів – оволодіння навичками самостійної роботи з підручниками, навчальними посібниками, нормативними і літературними джерелами, науковою літературою, з тим, щоб на основі їх аналізу та узагальнення студенти могли робити самостійні висновки теоретичного і практичного характеру, обґрунтовуючи їх належним чином. Це досягається завдяки збалансованій методиці, яка поєднує вивчення теоретичних проблем з їх практичним опрацюванням на заняттях шляхом розв'язання задач, індивідуального опитування, консультацій та виконання підсумкової модульної самостійної контрольної роботи.

Завдання для самостійної роботи студентів із курсу «Трудове право» мають на меті вивчення положень Кодексу законів про працю України та інших нормативно-правових актів чинного трудового законодавства; набуття навичок практичного застосування норм трудового права України під час вирішення конкретних задач і ситуацій.

Самостійна робота студентів насамперед *полягає*:

- в опрацюванні лекційного матеріалу;
- у вивченні та аналізі законодавчих та інших нормативних документів;
- у самостійній роботі з підручниками, навчальними посібниками, науковою та спеціальною фаховою літературою;
- у вирішенні практичних задач;
- у підготовці рефератів і виконання самостійних контрольних завдань за підсумками модулів;
- у підготовці до заліку (іспиту);
- наукова робота.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Тема № 1. Предмет, метод і система трудового права. Основні принципи, джерела та суб'єкти трудового права України

1. Поняття основних принципів трудового права. Види (класифікація) і зміст основних принципів трудового права.
2. Джерела трудового права України. Конституція України як основне джерело трудового права.

Контрольні запитання

1. Назвіть основні принципи трудового права, закріплені в Конституції України і такі, що закріплені в інших законодавчих актах.
2. Перерахуйте основні види принципів трудового права та дайте їм загальну характеристику.
3. Які ви знаєте основні закони України, що регулюють трудові відносини.

4. Дайте загальну характеристику локальних нормативно-правових актів трудового права України.
5. Конкретизуйте загальні та спеціальні норми трудового права, що поширюються на працівників.

Література:

- 1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 50, 55, 56, 58, 61, 62, 64, 65.

**Тема № 2. Забезпечення зайнятості та працевлаштування в Україні.
Колективні договори та угоди**

1. Правові відносини органів державної служби зайнятості з підприємствами, установами. Роль державної служби зайнятості населення.
2. Органи контролю за додержанням законодавства про зайнятість населення.
3. Контроль за вдосконаленням колективного договору і види відповідальності за невиконання його зобов'язань.

Контрольні запитання

1. Якими нормативно-правовими і законодавчими актами визначається діяльність Державної служби зайнятості в Україні?
2. Дайте визначення поняття «зайнятість».
3. Які органи контролю за додержанням законодавства визначені безпосередньо в Законі України «Про зайнятість населення» від 1 березня 1991 року № 803-ХІІ?
4. Назвіть основні функції, які виконує Державна служба зайнятості.
5. Перерахуйте основні категорії зайнятого населення, яке встановлює законодавство України.
6. Хто здійснює контроль за виконанням колективного договору?
7. Дайте загальну характеристику Закону «Про колективні договори і угоди» від 1 липня 1993 року № 3356-ХІІ?
8. Перелічіть види відповідальності за невиконання колективного договору особами, які представляють власників або уповноважених ними органів чи профспілок або інших уповноважених ними органів, чи представниками трудових колективів.

Література:

- 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 25, 29, 30, 33, 35, 39, 41, 42, 44, 48, 50, 52, 56, 58, 59, 60, 62, 63, 64, 65.

Тема № 3. Трудовий договір

1. Контракт – це особливий вид трудового договору.
2. Припинення трудового договору. Розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу.
3. Порядок звільнення з роботи і відсторонення від роботи.

Контрольні запитання

1. Дайте визначення контракту та розкрийте механізм застосування контрактної форми трудового договору.
2. Визначте загальні положення контракту, які викладені в Постанові Кабінету Міністрів України «Про впорядкування застосування контрактної форми трудового договору» від 19 березня 1994 року за № 170.
3. Які можуть бути встановлені контрактом додаткові гарантії працівникові на випадок дострокового розірвання контракту з незалежних від працівника причин?
4. Назвіть основні підстави для припинення трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу, які визначені у ст. 36 Кодексу законів про працю України.
5. Перерахуйте основні підстави розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу, які визначені у ст. 40 Кодексу законів про працю України.
6. Які обов'язки власника при звільненні працівника з роботи?
7. Визначте основні випадки відсторонення від роботи працівника власником або уповноваженим ним органом, які визначені у ст. 46 Кодексу законів про працю України.

Література:

- 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 25, 29, 30, 31, 32, 34, 35, 37, 39, 40, 41, 42, 44, 45, 46, 48, 50, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 64, 65.

Тема № 4. Робочий час і час відпочинку

1. Правове регулювання режиму робочого часу.
2. Щорічні відпустки. Право на щорічну і додаткову відпустки. Поняття, види, тривалість і порядок надання відпусток.
3. Порядок обчислення відпусток. Відпустки без збереження заробітної плати.

Контрольні запитання

1. Якими нормативно-правовими актами України регулюється режим робочого часу?
2. Дайте загальну характеристику Закону України «Про відпустки» від 15 листопада 1996 року?
3. Назвіть основний порядок надання щорічної та додаткової відпустки.
4. Які види відпусток встановлено законодавством України?
5. Яка мінімальна тривалість щорічної основної відпустки встановлена законодавством України?
6. У яких випадках надається, за бажанням працівника, в обов'язковому порядку відпустка без збереження заробітної плати?

Література:

- 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 25, 30, 32, 34, 35, 36, 38, 39, 41, 42, 44, 45, 48, 50, 52, 55, 56, 60, 62, 63, 64.

Тема № 5. Заробітна плата та обов'язкове державне соціальне страхування

1. Нормування оплати праці. Нормування праці та його види. Відрядна і почасова форми оплати праці та порядок їх застосування.
2. Системи оплати праці. Оплата праці та індексація прожиткового мінімуму в Україні. Тарифна система оплати праці. Тарифна сітка. Схема посадових окладів.
3. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасних випадків.

Контрольні запитання

1. У чому полягає сутність нормування оплати праці? Назвіть основні види норм праці.
2. Дайте визначення заробітної плати відповідно до чинного законодавства України.
3. Назвіть основні закони та інші нормативно-правові акти з питань регулювання оплати праці.
4. Перерахуйте основні положення Закону України «Про оплату праці» від 24 березня 1996 року.
5. Перелічіть основні елементи структури заробітної плати.
6. Що включає в себе тарифна система оплати праці? Дайте визначення тарифної системи.
7. Який державний орган встановлює і затверджує прожитковий мінімум доходів громадян?
8. Яким чином здійснюється індексація прожиткового мінімуму в Україні? Дайте загальну характеристику Закону «Про індексацію грошових доходів населення» від 3 липня 1991 року № 1282-ХІ.
9. Дайте загальну характеристику Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» від 23 вересня 1999 року № 1533-ХІІІ.

Література:

- 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 25, 29, 30, 31, 32, 35, 39, 41, 44, 49, 50, 52, 55, 56, 58, 59, 60, 62, 64.

Тема № 6. Дисципліна праці та правові засади її забезпечення.

1. Особливості застосування заходів громадського впливу до порушників трудової дисципліни трудовими колективами, товарицькими судами.

Контрольні запитання

1. Які органи мають право застосовувати дисциплінарні стягнення?
2. Визначте загальний і спеціальний порядок застосування дисциплінарного стягнення.
3. Дайте загальну характеристику Положення про дисциплінарну відповідальність працівників залізничного транспорту, яке було затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 26 січня 1993 року за № 55.

4. Назвіть особливості дисциплінарної відповідальності, які виникають у трудових правовідносинах.

5. Визначте основні ознаки дисциплінарної відповідальності.

6. У яких випадках за порушення трудової дисципліни власнику або уповноваженому ним органу надається право замість накладання дисциплінарного стягнення передавати питання про порушення трудової дисципліни на розгляд трудового колективу, товариського суду?

Література:

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 17, 20, 21, 22, 25, 30, 32, 34, 35, 39, 41, 44, 48, 50, 52, 55, 56, 60, 64.

Тема № 7. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору

1. Порядок визначення розміру матеріальної шкоди та порядок її відшкодування сторонами трудового договору.

Контрольні запитання

1. Як визначається розмір матеріальної шкоди від нестач і псування матеріальних цінностей?

2. Назвіть механізм визначення розміру збитків на підприємствах громадського харчування, заподіяних розкраданням.

3. Визначте загальний порядок покриття шкоди, заподіяної працівником підприємству, установі, організації, посилаючись на Постанову Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про відшкодування шкоди, заподіяної підприємствам, установам, організаціям їх працівниками» № 14 від 29.12. 1992 року?

4. Дайте загальну характеристику Закону України «Про визначення розміру збитків, завданих підприємству, установі, організації розкраданням, знищенням (псуванням), недостачею або втратою дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння та валютних цінностей» від 6 червня 1995 року № 217/95-ВР.

5. Перелічіть обставини, які підлягають врахуванню при визначенні розміру відшкодування збитків, заподіяних працівником.

6. Перерахуйте випадки, коли власник зобов'язаний відшкодувати матеріальну шкоду, заподіяну працівникові.

Література:

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 20, 21, 22, 24 25, 30, 32, 34, 35, 41, 42, 44, 47, 48, 50, 52, 55, 56, 58, 60, 62, 64.

Тема № 8. Трудові спори

1. Розгляд трудових спорів вищестоящими органами в порядку підлеглості.

2. Поняття і види строків щодо розгляду трудових спорів (строки звернення, строки вирішення трудових спорів, строки виконання рішень, постанов, винесених органами з розгляду трудових спорів).

Контрольні запитання

1. Що таке трудовий спір? Перелічіть причини й умови виникнення трудових спорів між суб'єктами трудового права.

2. Дайте загальну характеристику Закону України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)» від 3 березня 1998 року № 137/98-ВР
3. Назвіть механізм створення комісії по трудових спорах.
4. Які органи правомочні розглядати індивідуальні трудові спори?
5. Перелічіть, які трудові спори підлягають розгляду безпосередньо в районних (міських) судах.
6. Визначте сторони колективного трудового спору (конфлікту). Які комісії здійснюють розгляд трудового колективного спору?
7. За яких обставин громадянин України може звернутися до Європейського суду з прав людини?

Література:

- 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 30, 31, 32, 34, 35, 36, 37, 38 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 53, 54, 55, 56, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65.

Тема № 9. Охорона праці. Нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю

1. Розслідування та облік нещасних випадків професійних захворювань і аварій на підприємствах, в установах, організаціях.
2. Система органів з нагляду і контролю. Державні органи з нагляду і державний контроль за додержанням законодавства про працю.
3. Громадські органи з нагляду і контролю за додержанням законодавства про працю.
4. Правовий статус технічної інспекції праці та її компетенція.
5. Роль Державтоінспекції у забезпеченні додержання законодавства України про працю.

Контрольні запитання

1. Як здійснюється службове розслідування власником або уповноваженим ним органом у випадках травмування працівників, професійних захворювань або аварій на підприємствах, установах, організаціях?
2. Дайте загальну характеристику «Положенню про порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на підприємстві», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2001 року № 1094.
3. Дайте визначення нагляду і контролю за дотриманням законодавства про працю. У чому полягає різниця між наглядом і контролем?
4. Хто здійснює вищий нагляд за додержанням і правильним застосуванням законів Кабінетом Міністрів України, міністерствами й іншими центральними органами виконавчої влади, органами державного і господарського управління та контролю?
5. Перелічіть систему органів з нагляду і контролю за дотриманням законодавства про працю.
6. Які функції виконує Державний нагляд за охороною праці?

7. Дайте загальні характеристики Законів України «Про охорону праці» від 14 жовтня 1992 року № 2694-ХІІ, «Про пожежну безпеку» від 17 грудня 1993 року № 3745-ХІІ, «Про забезпечення санітарного і епідемічного благополуччя населення» від 24 лютого 1994 року № 4004- ХІІ, «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» від 8 лютого 1995 року № 39/95-ВР, Положення про Державний комітет ядерного регулювання України, затвердженого указом Президента України від 6 березня 2001 року № 155/2001, постановою Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2001 року № 150 про «Порядок видачі органами державного пожежного нагляду дозволу на початок роботи підприємств та оренду приміщень».

8. Перелічіть повноваження профспілок у сфері нагляду і контролю за дотриманням законодавства про працю та інших нормативно-правових актів із питань праці.

9. Які види юридичної відповідальності передбачені за порушення законодавства про працю і про охорону праці?

Література:

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 30, 35, 39, 41, 43, 48, 52, 55, 56, 60, 62, 64.

5. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИЦЬКЕ ЗАВДАННЯ

Дане завдання є видом позааудиторної самостійної роботи студента, яке він обирає із запропонованих на власний розсуд із тим, щоб набрати необхідну кількість балів. Це може бути підготовка рефератів, виступи з письмовими докладами на студентських конференціях, індивідуальне самостійне вивчення частини навчального програмного курсу. Воно виконується на основі знань, умінь, навичок, одержаних у процесі лекційних, практичних занять і контрольної самостійної модульної роботи за підсумками модулів, охоплює декілька тем або зміст навчального курсу в цілому і містить елемент пошукової, частково науково-дослідницької діяльності.

Індивідуальне навчально-дослідницьке завдання розглядається як змістовий модуль, що виконується самостійно й оцінюється як частка навчального курсу з урахуванням у загальній оцінці за курс.

Вимоги до написання реферату:

1. Обсяг

Реферат є систематизованим викладом (доповіддю) обраної теми з використанням не лише основної, а й додаткової літератури із залученням юридичної практики, посиланням на чинне законодавство. Позитивним є висловлення власних оригінальних думок (аргументованих), постановка дискусійних і проблемних питань.

2. Структура реферату

– титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер просявляють у нижньому правому куті сторінки без крапки в кінці;

- зміст;
- вступ;
- основна частина;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідності).

3. Вимоги до змісту реферату

Титульний аркуш містить: назву міністерства чи відомства, якому підпорядковується сам вищий навчальний заклад, назву вищого навчального закладу, назву кафедри, тему реферату, прізвище, ім'я, по батькові виконавця, шифр спеціальності, прізвище, ім'я, по батькові викладача, науковий ступінь, учене звання.

Критерії оцінювання за індивідуальне навчально-дослідне завдання (2–12 балів)

4. Оформлення списку використаних джерел і загальні правила посилання на них:

Посилання в тексті на джерела треба зазначити порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, **наприклад:** ... у працях [1–3].

Якщо в тексті необхідно зробити посилання на складову частину або на конкретні сторони відповідного джерела, то при цьому номер має відповідати

його бібліографічному опису за переліком посилань, а номери сторінок позначаються арабськими цифрами. **Наприклад:** ... у праці [2, с. 11–12].

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарата, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків.

Джерела можна розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті; в алфавітному за прізвищами перших авторів.

Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують із каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв та інше. Завдяки цьому можна уникнути повторних перевірок, вставок пропущених відмінностей. Відомості про джерела, включені до списку, необхідно давати відповідно до вимог державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць. Зокрема потрібну інформацію щодо згаданих вимог можна одержати із таких стандартів:

- ГОСТ 7.1-84 «Библиографическое описание документа. Общие требования и правила составления»;
- ДСТУ 3582-97 «Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові в бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила»;
- ГОСТ 7.12-93 «Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке. Общие требования».

Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел, який є у рефераті, контрольній роботі тощо

Таблиця

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Монографії (один, два або три автори)	<i>Александров О. В.</i> Історико-правовий аналіз діяльності та наукової спадщини Олександра Кониського. – Ніжин: Аспект-Поліграф, 2007. – 186 с.
Чотири автори	<i>Фрідман Р., Рапачинський А., Ерл Дж. та ін.</i> Приватизація в Росії, Україні та інших країнах Балтії. – К., 1994. – 512 с.
Статті	<i>Александров О.</i> Позов щодо образи гідності (погляди Олександра Кониського) // <i>Юридична Україна.</i> – № 6. – 2007. – С. 8–12.
Підручники	<i>Дмитренко Ю. П.</i> Трудове право України: Підручник. – К., 2009. – 621 с.

Тези доповідей	<i>Александров О. В.</i> Боротьба Олександра Кониського за права використання української мови в судочинстві другої половини ХІХ ст. // «Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи». Тези доповідей ІІІ Міжвузівської науково-практичної конференції з проблем розвитку та функціонування державної мови, присвяченої Дню української писемності та мови. – К., 2007. – С. 69–72.
Енциклопедії	<i>Тулуб Олександр.</i> Матеріали до «Словника псевдонімів українських письменників» // Записки історично-філологічного відділу / Українська Академія Наук. – К., 1928. – Кн. ХVІ. – С. 228–254.
Нормативні акти	<i>Кодекс законів про працю України</i> // – Кодекс законів про працю України з постатейними матеріалами / Відп. ред. В. М. Вакуленко, О. П. Товстенко. – К.: Юрінком Інтер, 1997. – 1040 с.

Мінімальна кількість використаних джерел 5 одиниць.

Примітка: *увступі* зазначається тема, мета і завдання роботи та її основні положення, доцільність і актуальність розглянутого питання.

В основній частині теоретичне обґрунтування (вклад базових теоретичних положень, законів, інших нормативних актів, принципи, на основі яких виконуються завдання. Основна частина реферату повинна повністю розкривати теми і проблеми, які в ньому розглядаються, з обов'язковим наведенням теоретичних або практичних прикладів. Необхідно робити посилання на закони, нормативно-правові документи та інші джерела.

У висновку повинні бути зазначені основні результати роботи та їхнє обговорення. Необхідно також зазначити як позитивні, так і негативні сторони проблеми. По можливості указати шляхи розв'язання та пропозиції щодо поставленої проблеми.

Порядок подання та захисту реферату:

Дане індивідуальне навчально-дослідницьке завдання подається не пізніше ніж за 2 тижні до іспиту (заліку): оцінка виставляється на заключному практичному занятті з курсу на основі попереднього ознайомлення викладача зі змістом. Після перевірки реферату студент повинен захистити й обґрунтувати

доводи, наведені в роботі. Тільки після цього робота вважається виконана в повному обсязі й ураховується при виведенні підсумкової оцінки з навчального курсу.

Зразок титульного листа:

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЕКОНОМІКО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТРАНСПОРТУ**

Кафедра екології та безпеки життєдіяльності на залізничному транспорті

РЕФЕРАТ

Історія розвитку Трудового права України

Виконав студент групи

2-ОА - 1

Бойко О. І.

шифр: 1304

Перевірив: к. ю. н., доцент кафедри ЕБЖ

Александров О. В.

Київ – 2010

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТИВНИХ РОБІТ

1. Конституція України і трудові правовідносини.
2. Суб'єкти трудового права.
3. Співвідношення централізованого і локального методів правового регулювання оплати праці.
4. Професійні спілки і трудові правовідносини.
5. Правові підстави виникнення трудових правовідносин.
6. Правова роль трудового договору в організації праці.
7. Правове значення колективних угод.
8. Правові гарантії виникнення трудових правовідносин.
9. Зміст і форма трудового договору.
10. Правове значення випробування при прийнятті на роботу.
11. Юридична роль трудового контракту.
12. Переведення і переміщення.
13. Правові підстави припинення трудового договору.
14. Додаткові підстави розірвання трудового договору.
15. Молодь і трудові правовідносини.
16. Розгляд судами спорів, пов'язаних з укладенням, зміною і припиненням трудового договору.
17. Правове регулювання вихідної допомоги.
18. Правова організація робочого часу.
19. Правове забезпечення скороченого і неповного робочого часу.
20. Режим робочого часу працівників залізничного транспорту.
21. Правове регулювання відпусток.
22. Види і порядок відчислення відпусток для співробітників залізничного транспорту.
23. Правові форми і системи оплати праці.
24. Особливості оплати праці при виконанні надурочних, нічних робіт працівників залізничного транспорту.
25. Види дисциплінарних стягнень, що можуть застосовуватися до співробітників залізничного транспорту.
26. Матеріальна відповідальність у трудовому праві.
27. Правове забезпечення охорони праці.
28. Правове забезпечення працівників і співробітників залізничного транспорту, що поєднують роботу з навчанням.
29. Колективні трудові спори.
30. Розгляд трудових спорів вищестоящими органами в порядку підлеглості.
31. Розгляд судами справ у спорах, що виникають із трудових правовідносин.
32. Розслідування та облік нещасних випадків професійних захворювань і аварій на підприємствах, в установах, організаціях.
33. Громадські органи з нагляду і контролю за додержанням законодавства про працю (професійні спілки, спеціальні органи у складі профспілок – правова і технічна інспекція праці, трудові колективи та їхні постійні органи – Рада трудового колективу, громадські інспекції з охорони праці та ін.).
34. Правовий статус технічної інспекції праці та її компетенція.
35. Державні органи з нагляду і державний контроль за додержанням законодавства про працю на залізничному транспорті.

6. КОНТРОЛЬНІ ТЕСТИ

1. Коли був введений в дію Кодекс законів про працю в Україні?

1. 10 грудня 1971 року;
2. 30 травня 1972 року;
3. 1 червня 1972 року;
4. Інше.

2. До предмета трудового права як галузі права належать:

1. Індивідуальні і колективні трудові відносини;
2. Тільки колективні трудові відносини, пов'язані з будь-якою працею;
3. Відносини у сфері зайнятості і працевлаштування;
4. Інше.

3. Для врегулювання відносин у сфері застосування найманої праці використовуються:

1. Тільки імперативні норми;
2. Тільки дозвільні норми;
3. Тільки рекомендаційні норми;
4. Разом перелічені норми.

4. Законодавство про працю складається з:

1. Кодексу законів про працю України;
2. Інших актів України, прийнятих відповідно до законодавства про працю;
3. Кодексу законів про працю України та інших актів законодавства України, прийнятих відповідно до нього;
4. Інших нормативно-правових актів.

5. Протягом якого строку діє колективний договір?

1. Протягом 6 місяців з дня його підписання сторонами;
2. Протягом року з дня його підписання сторонами;
3. Протягом двох років з дня його підписання сторонами;
4. Інше.

6. Угода (генеральна, галузева, регіональна) підписується уповноваженими представниками сторін не пізніше як:

1. Через 5 днів після завершення колективних переговорів;
2. Через 7 днів після завершення колективних переговорів;
3. Через 10 днів після завершення колективних переговорів;
4. Інше.

7. На осіб, які представляють власника або уповноважений ним орган, чи профспілки або інші уповноважені трудовим колективом органи і з вини яких порушено чи не виконано зобов'язання щодо колективного договору, настає відповідальність:

1. Штраф до 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і додаткову дисциплінарну відповідальність;
2. Штраф до 70 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і додаткову дисциплінарну відповідальність;
3. Штраф до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і додаткову дисциплінарну відповідальність;
4. Інше.

8. Особи, які представляють власника або уповноважений ним орган, чи профспілки або інші уповноважені трудовим колективом органи і винні в ненаданні інформації, необхідної для ведення колективних переговорів, і здійснення контролю за виконанням колективних договорів, несуть відповідальність:

1. Дисциплінарну відповідальність або підлягають штрафу до 2-х неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
2. Дисциплінарну відповідальність або підлягають штрафу до 3-х неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
3. Дисциплінарну відповідальність або підлягають штрафу до 5-ті неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
4. Інше.

9. На який строк може укладатися трудовий договір?

1. На невизначений строк;
2. На визначений строк, але не більше ніж на три роки;
3. На визначений строк, але не більше ніж на п'ять років;
4. Інше.

10. В якій формі трудовий договір, як правило, може укладатися?

1. Як правило, в письмовій формі;
2. Як правило, в усній формі;
3. Як правило, в усній і письмовій формі;
4. Інше.

11. Строк випробування при прийнятті на роботу робітників не може перевищувати:

1. Одного місяця;
2. Двох місяців;
3. Трьох місяців;
4. Інше.

12. У разі порушення власником або уповноваженим ним органом законодавства про працю, колективного чи трудового договору виплачується вихідна допомога в розмірі, передбаченого колективним договором, але не менше:

1. Середнього місячного заробітку;

2. Двомісячного середнього заробітку;
3. Тримісячного середнього заробітку;
4. Інше.

13. Власник або уповноважений ним орган має право розірвати трудовий договір з дня одержання згоди профспілкового органу не пізніше як:

1. Через семиденний строк;
2. Через десятиденний строк;
3. Через п'ятнадцятиденний строк;
4. Через місяць.

14. Власники або уповноважені ними органи зобов'язані відрахувати кошти первинним організаціям на культурно-масову, фізкультурну та оздоровчу роботу в розмірах, передбачених колективними договорами та угодами, але не менше ніж:

1. 0,1 відсотка фонду оплати праці відповідно до Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії їх діяльності»;
2. 0,3 відсотка фонду оплати праці відповідно до Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії їх діяльності»;
3. 0,5 відсотка фонду оплати праці відповідно до Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії їх діяльності»;
4. 1 відсотка фонду оплати праці відповідно до Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії їх діяльності».

15. Тимчасові працівники, що уклали трудовий договір на термін не більше шести днів, можуть бути в межах цього терміну залучені:

1. До роботи у вихідні і святкові дні з дозволу профспілкового комітету підприємства, установи, організації;
2. До роботи у вихідні і святкові дні без дозволу профспілкового комітету підприємства, установи, організації;
3. До роботи у вихідні і святкові дні за їхньою згодою і з дозволу профспілкового комітету підприємства, установи, організації;
4. Інше.

16. Максимальний термін тимчасового трудового договору при заміщенні відсутнього працівника можуть укладатися на строк:

1. До двох місяців;
2. До трьох місяців;
3. До чотирьох місяців;
4. До шести місяців.

17. При укладенні трудового договору забороняється вимагати від осіб, які поступають на роботу, відомості та документи:

1. Трудову книжку;
2. Диплом за фахом;

3. Відомості про партійну приналежність;
4. Паспорт громадянина України.

18. Сезонний працівник має право достроково розірвати трудовий договір, попередивши про це власника за:

1. За три дні;
2. За п'ять днів;
3. За два тижні;
4. За місяць.

19. Сезонним працівникам вихідна допомога при звільненні виплачується, крім випадків, зазначених у ст. 44 КЗпП України, також при звільненні у зв'язку з призупиненням робіт на підприємствах на строк:

1. Більше одного тижня з причин виробничого характеру;
2. Більше двох тижнів з причин виробничого характеру;
3. Більше трьох тижнів з причин виробничого характеру;
4. Більше одного місяця з причин виробничого характеру.

20. Трудові книжки ведуться на всіх працівників, які працюють на підприємствах, установах, організаціях або у фізичної особи понад:

1. П'яти днів;
2. Двох тижнів;
3. Одного місяця;
4. Двох місяців.

21. Випускники професійного навчального закладу, які працевлаштовані на підставі направлення на роботу, з моменту укладення ними трудового договору із замовником вважаються молодими спеціалістами протягом:

1. Одного року;
2. Двох років;
3. Трьох років;
4. Інше.

22. Згідно з Законом «Про державну службу» від 16 грудня 1993 року передбачено сім категорій посад. Залежно від категорій державні службовці поділяються:

1. На 12 рангів;
2. На 14 рангів;
3. На 15 рангів;
4. На 16 рангів.

23. Відсторонення працівників від роботи власником або уповноваженим ним органом допускається в разі:

1. Невідповідності працівника займаній посаді;
2. Порушення правил внутрішнього трудового розпорядку;

3. Ухилення від обов'язкових медичних оглядів;
4. Поновлення на роботі працівника, який раніше виконував цю роботу.

24. Про наступне звільнення працівників у випадках зміни в організації виробництва і праці персонально попереджаються власником або уповноваженим ним органом не пізніше ніж:

1. За два тижні;
2. За один місяць;
3. За два місяці;
4. За три місяці.

25. Зараховування в бригаду нових працівників здійснюється:

1. За згодою власника;
2. За згодою колективу бригади;
3. За згодою бригадира бригади;
4. Інше.

26. У разі простою працівники можуть бути переведені за їхньою згодою, з урахуванням спеціальності і кваліфікації, на іншу роботу на тому ж підприємстві на строк:

1. До двох тижнів;
2. До одного місяця;
3. До двох місяців;
4. Інше.

27. Для керівника державних підприємств контракти можуть укладатися на термін:

1. Від 1 до 3 років;
2. Від 1 до 5 років;
3. Від 1 до 7 років;
4. Від 1 до 9 років.

28. Скорочена тривалість робочого часу встановлюється для працівників:

1. Звільнених із військової служби;
2. Іноземців, які працюють за контрактом на території України;
3. Зайнятих на роботах із шкідливими умовами праці;
4. Інше.

29. Тривалість перерви в роботі між змінами має бути не меншою:

1. Однократної тривалості часу роботи в попередній зміні включаючи і час перерви на обід;
2. Подвійної тривалості часу роботи в попередній зміні включаючи і час перерви на обід;
3. Потрійної тривалості часу роботи в попередній зміні включаючи і час перерви на обід;

4. Інше.

30. Нічним часом вважається час із:

1. 22 години до 6 годин ранку;
2. 22 години до 7 годин ранку;
3. 23 години до 6 годин ранку;
4. 23 години до 7 годин ранку.

31. Напередодні вихідних днів тривалість роботи при шестиденному робочому тижні не може перевищувати:

1. П'яти годин;
2. Шести годин;
3. Семи годин;
4. Інше.

32. Тривалість щотижневого безперервного відпочинку повинна бути не менш як:

1. Сорок годин;
2. Сорок дві години;
3. Сорок вісім годин;
4. Інше.

33. Щорічна основна відпустка надається працівникам тривалістю не менш як:

1. 18 календарних днів за відпрацьований робочий рік, який відлічується з дня укладення трудового договору;
2. 24 календарних днів за відпрацьований робочий рік, який відлічується з дня укладення трудового договору;
3. 28 календарних днів за відпрацьований робочий рік, який відлічується з дня укладення трудового договору;
4. 31 календарний день за відпрацьований робочий рік, який відлічується з дня укладення трудового договору.

34. Відпустки працівників у зв'язку з вагітністю та пологам, засвідчених у встановленому законом порядку, до щорічних відпусток:

1. Включаються тільки за згодою власника або уповноваженого ним органу;
2. Включаються тільки за згодою власника або уповноваженого ним органу за попередньою згодою профспілкової організації;
3. Не включаються;
4. Інше.

35. Надурочні роботи не повинні перевищувати для кожного працівника на рік:

1. 100 годин;
2. 120 годин;

3. 125 годин;
4. 130 годин.

36. Власник або уповноважений ним орган може застосувати до працівників надурочні роботи, тільки в таких виняткових випадках:

1. Робота, виконувана на підставі трудового договору в порядку сумісництва;
2. Робота, виконувана у зв'язку з режимом ненормованого робочого дня;
3. Робота, виконувана в порядку відпрацювання днів відпочинку;
4. Для продовження роботи при нез'явленні працівника, який заступає, коли робота не допускає перерви.

37. Робота в нічний час працівникам оплачується у підвищеному розмірі, встановленому генеральною, галузевою (регіональною) угодами та колективним договором, не нижче:

1. 15 відсотків за кожен годину роботи у нічний час;
2. 20 відсотків за кожен годину роботи у нічний час;
3. 25 відсотків за кожен годину роботи у нічний час;
4. 30 відсотків за кожен годину роботи у нічний час.

38. Заробітна плата працівникам за весь час щорічної відпустки виплачується не пізніше ніж:

1. За один день до початку відпустки;
2. За два дні до початку відпустки;
3. За три дні до початку відпустки;
4. За п'ять днів до початку відпустки.

39. Про нові або зміну діючих умов оплати праці в бік погіршення власник або уповноважений ним орган повинен повідомити працівника не пізніше як:

1. За два тижні;
2. За місяць;
3. За два місяці;
4. За три місяці.

40. Час простою не з вини працівника оплачується власником підприємства, установи, організації з розрахунку не нижче:

1. Одной третью тарифної ставки встановленого працівникові розряду (окладу);
2. Половини тарифної ставки встановленого працівникові розряду (окладу);
3. Двох третин тарифної ставки встановленого працівникові розряду (окладу);
4. Тарифної ставки встановленого працівникові розряду (окладу).

41. При кожній виплаті власником заробітної плати працівникові загальний розмір усіх відрахувань не може перевищувати:

1. П'ятнадцяти процентів;
2. Двадцяти процентів;
3. Двадцяти п'яти процентів;
4. Тридцяти процентів.

42. За шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації при виконанні трудових обов'язків, працівники, з вини яких заподіяно шкоду, несуть матеріальну відповідальність у розмірі прямої дійсної шкоди, але не більше:

1. Повного розміру заподіяної шкоди;
2. Середнього місячного заробітку;
3. Мінімальної заробітної плати;
4. Прожиткового мінімуму.

43. Дисциплінарне стягнення застосовується до порушника трудової дисципліни власником або уповноваженим ним органом безпосередньо за виявленням проступку, але не пізніше:

1. Двох тижнів з дня виявлення проступку;
2. Одного місяця з дня виявлення проступку;
3. Двох місяців з дня виявлення проступку;
4. Шести місяців з дня виявлення проступку.

44. Дисциплінарне стягнення не може бути накладене на порушника трудової дисципліни пізніше:

1. Одного місяця з дня вчиненого проступку;
2. Двох місяців з дня вчиненого проступку;
3. Трьох місяців з дня вчиненого проступку;
4. Шести місяців з дня вчиненого проступку.

45. За порушення трудової дисципліни до працівників може бути застосовано:

1. Тільки догана;
2. Тільки звільнення;
3. Догана або звільнення;
4. Інше.

46. На працівників залізничного транспорту згідно з постановою від 26 січня 1993 р. № 55 (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 163 (163 – 93-п) від 07.03.93 № 1468-2000-п) від 27.09.2000) «Про положення про дисципліну працівників залізничного транспорту можуть накладатися тільки такі стягнення:

1. Тільки догана;
2. Тільки звільнення;
3. Тільки позбавлення машиністів права керувати локомотивом із наданням роботи помічником машиніста на строк до одного року;
4. Догана або звільнення або позбавлення машиністів права керувати локомотивом з наданням роботи помічником машиніста на строк до одного року.

47. Не допускається залучення до робіт у нічний час жінок, що мають дітей віком:

1. До півтора року;

2. До трьох років;
3. До шести років;
4. До чотирнадцяти років.

48. На підставі медичного висновку жінкам надається власником оплачувана відпустка у зв'язку з пологами на строк:

1. Тривалістю 56 календарних днів після пологів у разі народження двох і більше дітей;
2. Тривалістю 70 календарних днів після пологів у разі народження двох і більше дітей;
3. Тривалістю 90 календарних днів після пологів у разі народження двох і більше дітей;
4. Інше.

49. Додаткова щорічна оплачувана власником або уповноваженим ним органом відпустка надається жінкам, за їхнім бажанням, які працюють і мають двох і більше дітей віком:

1. До дванадцяти років;
2. До чотирнадцяти років;
3. До п'ятнадцяти років;
4. До шістнадцяти років.

50. Жінкам, що мають дітей віком до півтора року, надаються власником або уповноваженим ним органом додаткові перерви для годування дитини тривалістю:

1. Не рідше ніж через дві години, не менше тридцяти хвилин кожна;
2. Не рідше ніж через три години, не менше тридцяти хвилин кожна;
3. Не рідше ніж через три з половиною години, не менше тридцяти хвилин кожна;
4. Не рідше ніж через чотири години, не менше тридцяти хвилин кожна.

51. Працевдатній молоді – громадянам України віком від 15 до 28 років після закінчення або припинення навчання у вищих навчальних закладах надається перше робоче місце на строк:

1. Не меш одного року;
2. Не менше двох років;
3. Не менше трьох років;
4. Інше.

52. Звільнення працівників молодших вісімнадцяти років з ініціативи власника або уповноваженого ним органу допускається, крім додержання загального порядку звільнення тільки:

1. За попередньою згодою профспілкового органу;
2. За згодою районної (міської) комісії у справах неповнолітніх;
3. За ініціативою власника і за попередньою згодою профспілкового органу;

4. За ініціативою власника і за попередньою згодою профспілкового органу, членом якої є працівник.

53. Комісія з трудових спорів обирається загальними зборами (конференцією) трудового колективу підприємства, установи, організації з числом працюючих не менш як:

1. 10 чоловік;
2. 15 чоловік;
3. 20 чоловік;
4. 25 чоловік.

54. Працівник може звернутися до комісії з трудових спорів про виплату належної йому заробітної плати у (або):

1. Місячний строк з дня, коли він дізнався або повинен був дізнатися про порушення свого права;
2. Двомісячний строк з дня, коли він дізнався або повинен був дізнатися про порушення свого права;
3. Тримісячний строк з дня, коли він дізнався або повинен був дізнатися про порушення свого права;
4. Без обмеження будь-яким строком з дня, коли він дізнався або повинен був дізнатися про порушення свого права.

55. Комісія з трудових спорів зобов'язана розглянути трудовий спір з дня подання заяви у:

1. Семиденний строк;
2. Десятиденний строк;
3. П'ятнадцятиденний строк;
4. Місячний строк.

56. Засідання комісії з трудових спорів вважається правомочним, якщо на ньому присутні:

1. Не менше однієї третини обраних до складу членів;
2. Не менше половини обраних до складу членів;
3. Не менше двох третин обраних до складу членів;
4. Інше.

57. Звільнення за ініціативою власника або уповноваженого ним органу працівників, які обиралися до складу профспілкових органів, підприємства, установи, організації не допускається після закінчення строку протягом:

1. Одного року після закінчення строку, на який обирався цей склад (крім випадків повної ліквідації підприємства, установи, організації, виявленої невідповідності працівника займаній посаді або виконуваній роботі, у зв'язку із станом здоров'я, що перешкоджає продовженню даної роботи, або вчинення працівником дій, за які законом передбачена можливість звільнення з роботи чи служби);

2. Двох років після закінчення строку, на який обирався цей склад (крім випадків повної ліквідації підприємства, установи, організації, виявленої невідповідності працівника займаній посаді або виконуваній роботі, у зв'язку із станом здоров'я, що перешкоджає продовженню даної роботи, або вчинення працівником дій, за які законом передбачена можливість звільнення з роботи чи служби);
3. Трьох років після закінчення строку, на який обирався цей склад (крім випадків повної ліквідації підприємства, установи, організації, виявленої невідповідності працівника займаній посаді або виконуваній роботі у зв'язку із станом здоров'я, що перешкоджає продовженню даної роботи, або вчинення працівником дій, за які законом передбачена можливість звільнення з роботи чи служби);
4. Інше.

58. Членам виборних профспілкових органів, не звільнених від своїх виробничих чи службових обов'язків, надається на умовах, передбачених колективним договором, вільний від роботи час із збереженням середньої заробітної плати для участі в роботі виборних профспілкових органів, але не менш як:

1. Двох годин на тиждень;
2. Трьох годин на тиждень;
3. Чотирьох годин на тиждень;
4. Інше.

59. На час профспілкового навчання працівникам, обраним до складу виробничих профспілкових органів, підприємства, установи, організації надається додаткова відпустка за рахунок роботодавця:

1. Один раз на весь період повноважень після кожних виборів до трьох календарних днів;
2. Один раз на весь період повноважень після кожних виборів до п'яти календарних днів;
3. Один раз на весь період повноважень після кожних виборів до шести календарних днів;
4. Один раз на весь період повноважень після кожних виборів до семи календарних днів.

60. Безпідставна невплата заробітної плати, стипендії, пенсії чи іншої установленої законом виплати громадянам більше ніж за один місяць вчинена умисно керівником підприємства, установи, організації, незалежно від форм власності карається:

1. Від п'ятдесяти до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, або виправними роботами на строк до одного року, або позбавленням волі на строк до одного року, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до двох років;

2. Від сімдесяти п'яти до двохсот п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до чотирьох років, або виправними роботами на строк до півтора року, або позбавленням волі на строк до півтора року, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до двох років;

3. Від ста до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до п'яти років, або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на строк до двох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років;

4. Інше.

7. ПИТАННЯ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ЗАЛІК (ІСПИТ)

1. Конституція України і трудові відносини.
2. Поняття і система трудового права як галузі права і науки.
3. Предмет і метод трудового права.
4. Функції трудового права та його відмежування від цивільного і адміністративного.
5. Поняття і основні принципи трудового права.
6. Загальна і особлива частини законодавства про працю.
7. Права профспілок у регулюванні трудових відносин.
8. Поняття і класифікація суб'єктів трудового права.
9. Громадяни (працівники) як суб'єкти трудового права.
10. Власник підприємства як суб'єкт трудового права.
11. Поняття і правове значення колективного договору.
12. Сторони, форма і зміст колективного договору.
13. Поняття, суб'єкти і зміст трудових правовідносин.
14. Трудова правоздатність і дієздатність суб'єктів трудового права.
15. Підстави виникнення трудових правовідносин.
16. Закон України «Про зайнятість населення» (загальна характеристика).
17. Поняття та органи з працевлаштування.
18. Поняття й умови укладення трудового договору.
19. Випробування при прийнятті на роботу.
20. Зміст і форма трудового договору.
21. Сторони трудового договору.
22. Трудовий договір за сумісництвом і суміщенням.
23. Тимчасовий і сезонний трудові договори.
24. Трудовий договір за конкурсом.
25. Поняття і види переведень на іншу роботу.
26. Правова відмінність переведення від переміщення і відсторонення.
27. Підстави припинення трудового договору.
28. Припинення трудового договору за угодою його сторін.
29. Особливості розірвання строкового трудового договору.
30. Підстави та порядок звільнення працівника з ініціативи власника.
31. Основні та додаткові підстави розірвання трудового договору.
32. Дисциплінарні звільнення з роботи та їх правові наслідки.
33. Додаткові, крім ст. 41 КЗпП, підстави звільнення працівника з ініціативи власника.
34. Розірвання трудового договору з ініціативи осіб, які не є стороною трудового договору.
35. Правове значення і розміри вихідної допомоги.
36. Розірвання трудового договору на вимогу профспілкового органу.
37. Поняття і види робочого часу.
38. Спільні й відмінні ознаки скороченого та неповного робочого часу.
39. Поняття режиму робочого часу і його облік.
40. Правове регулювання надурочних робіт.

41. Поняття відпочинку і його види.
42. Поняття і види відпусток.
43. Перенесення щорічної відпустки.
44. Право на відпустку і визначення її тривалості.
45. Грошова компенсація за невикористання щорічної відпустки.
46. Трудовий стаж і право на додаткову щорічну відпустку до настання 6 місяців безперервної роботи.
47. Черговість використання відпусток.
48. Поняття, види і порядок надання соціальних відпусток.
49. Поняття і форми оплати праці.
50. Тарифна система та її елементи.
51. Середній заробіток і порядок його обчислення.
52. Обмеження відрахувань із заробітної плати.
53. Гарантійні виплати і доплати.
54. Гарантії і компенсації при переїзді на роботу в іншу місцевість.
55. Гарантії і компенсації при службових відрядженнях.
56. Закон України «Про оплату праці» (загальна характеристика).
57. Правові методи регулювання заробітної плати.
58. Обмеження розміру відрахувань із заробітної плати.
59. Поняття і правові методи забезпечення трудової дисципліни.
60. Поняття і види дисциплінарної відповідальності.
61. Види дисциплінарних стягнень і порядок їх застосування.
62. Спеціальна дисциплінарна відповідальність і сфера її застосування.
63. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку.
64. Підстави й умови матеріальної відповідальності.
65. Обмежена матеріальна відповідальність.
66. Повна матеріальна відповідальність і випадки її застосування.
67. Підвищена матеріальна відповідальність і випадки її застосування.
68. Порядок відшкодування заподіяної шкоди.
69. Закон України «Про охорону праці» (загальна характеристика).
70. Медичні огляди та інструктажі як правові заходи щодо охорони праці.
71. Норми і правила з техніки безпеки і виробничої санітарії.
72. Правова охорона праці жінок.
73. Правова охорона праці неповнолітніх.
74. Види відповідальності осіб, винних у порушенні норм і правил з охорони праці.
75. Поняття, види і причини виникнення трудових спорів.
76. Органи по розгляду індивідуальних трудових спорів.
77. Правова організація і компетенція КТС.
78. Види строків по розв'язанню трудових спорів.
79. Прийняття рішень в КТС і порядок їх виконання.
80. Трудові спори в порядку підлеглості.
81. Колективні трудові спори (конфлікти) і органи по їх розв'язанню.
82. Роль Міжнародної Організації Праці в регулюванні трудових відносин.
83. Правове значення Конвенцій і Рекомендацій МОП у регулюванні праці.

84. Розслідування та облік нещасних випадків професійних захворювань і аварій на підприємствах, в установах, організаціях.
85. Громадські органи з нагляду і контролю за дотриманням законодавства про працю (професійні спілки, спеціальні органи у складі профспілок – правова і технічна інспекція праці, трудові колективи та їхні постійні органи – Рада трудового колективу, громадські інспекції з охорони праці та ін.).
86. Правовий статус технічної інспекції праці та її компетенція.
87. Роль Державної інспекції у забезпеченні дотримання законодавства України про працю.
88. Система органів по нагляду і контролю.
89. Державні органи з нагляду і державний контроль за дотриманням законодавства про працю.
90. Юридична відповідальність посадових осіб за порушення трудового законодавства України про працю.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ

Модуль № 1; № 2. ЗАГАЛЬНА І ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

Поточний контроль

1. Експрес-контроль готовності до лекції (1–2 бали)

2 бали – студент усно (чи письмово) дав усі правильні вичерпні відповіді.

1 бал – студент усно (чи письмово) більш ніж на 50 % дав усі правильні відповіді.

2. Тестування (1–4 бали)

4 бали – студент виконав правильно 100 % завдання.

3 бали – студент дав правильну відповідь понад 50 % усього завдання.

2 бали – студент правильно виконав 50 % завдання.

1 бал – студент правильно виконав 1/3 завдання.

3. Критерії оцінювання при захисті практичних письмових завдань і усних відповідей на практичних заняттях

4 бали – студент дає на рівні самостійного творчого мислення на основі ґрунтовного знання проблеми, що висвітлюється, основних понять і правових категорій, розуміння закономірностей виникнення, розвитку, протікання правових процесів, грамотне, логічно-послідовне викладення теоретичного і практичного матеріалу, обґрунтовані й докладні відповіді на запитання викладача та студентів, правильні рішення задач, уміння пов'язувати теоретичний матеріал із сучасними досягненнями правової науки з використанням прикладів, робити узагальнення та висновки, не користуючись конспектом.

3 бали – студент знає матеріал, дає теоретично і практично обґрунтовані відповіді, відповідь побудована на рівні самостійного мислення з елементами творчого пошуку, розуміння студентом основних закономірностей викладання навчального матеріалу. У відповідях допускаються незначні помилки та неточності у висвітленні та формулюванні не основних юридичних термінів, визначень, категорій, інших аспектів проблеми, за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді.

2 бали – у цілому правильна відповідь студента на рівні репродуктивного мислення. Допускаються недостатньо правильні формулювання термінів, категорій, правової норми, окремі незначні помилки у висвітленні основних аспектів проблеми, незнання студентом другорядних понять і категорій.

Контроль підготовки до практичних занять і підготовки окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання, здійснюється на заліковій модульній контрольній роботі (атестації), тобто проміжному контролю.

Проміжний контроль

4. Критерії оцінювання залікового модульного контролю (ЗМК) (атестації)

Заліковий модульний контроль складається із залікової модульної контрольної роботи. Контрольна робота складена у 30 варіантах. Кожний варіант включає в себе виконання двох теоретичних питань і розв'язання задачі. Контрольна робота виконується в чітко визначеній послідовності. Спочатку висвітлюються теоретичні питання, потім розв'язується задача.

Контрольна робота охоплює питання з прочитаних лекцій, виконаних практичних задач і тестів та завдань, що передбачені для самостійного опрацювання. Висвітлення теоретичної частини самостійної контрольної роботи завершується логічними висновками і практичними рекомендаціями.

Контрольна робота містить у собі: **три питання** по модулю № 1 і № 2. Таким чином, його оцінювання варіює в таких межах: **від 2 до 7 балів**.

1 питання (з лекцій) – 2 бали.

2 питання (з практичних робіт) – 2 бали.

3 питання (розв'язання задачі) – 3 бали.

Примітка: за грубу помилку знімається **2,5 бала**, за незначну помилку **1 бал**.

5. Загальні критерії оцінювання індивідуального навчально-дослідницького завдання

Індивідуальне навчально-дослідницьке завдання оцінюється від **2 до 12 балів** за критеріями:

- логічності та детальності плану;
- повноти й глибини розкриття теми;
- наявності ілюстрації (схеми) за потребою;
- достатньої кількості використаних джерел;
- якості оформлення.

12 балів – завдання виконане з усіх вищезазначених критеріїв.

Відсутність тієї або іншої складової знижує оцінку роботи на **2 бали**. При опрацюванні зараховується своєчасна здача виконаного завдання викладачеві (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то, на розсуд викладача, оцінку буде знижено.

Результати заліку (іспиту) оцінюються до 25 балів, а мінімальний допуск до іспиту (заліку) становить 35 балів.

Студенти, які набрали за результатами *поточного і підсумкового контролю* від **35 до 59 балів**, після належної підготовки мають право повторно складати іспит (залік) за власною заявою. Перескладання заліку (іспиту) з дисципліни дозволяється двічі, але якщо студент не пересклав залік (іспит) двічі то він відраховується. Повторне складання заліку (іспиту) допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачу, другій – комісії, яка створюється деканом факультету. Студенти, які набрали за результатами поточного і підсумкового контролю від **0 до 34 балів** з залишаються на повторне вивчення даної дисципліни.

Залежно від набраної за весь курс кількості балів, студент одержує таку оцінку:

Кількість балів	Оцінка за школою ECTS	Оцінка за національною школою
90–100	A	Відмінно
75 – 89	BC	Добре
60–74	DE	Задовільно
35–59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
1–34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Конституція України // ВВР України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Акт проголошення незалежної України: прийнятий ВР України 24 серпня 1994 // Відомості ВР Української РСР. – 1991. – № 38. – Ст. 502.
3. Декларація про державний суверенітет України: прийнята Верховною Радою Української РСР 16 липня 1990. – К., Україна. – 1991. – 8 с.
4. Закон Української РСР від 3 серпня 1990 р. «Про економічну самостійність Української РСР» № 142-ХІІ // ВВР УРСР. – 1990. – № 34. – Ст. 449.
5. Закон України від 7 лютого 1991 р. «Про власність» № 697-ХІІ // ВВР УРСР. – 1991. – № 20. – Ст. 249.
6. Закон України «Про зайнятість населення» від 1 березня 1991 р. // ВВР УРСР. – 1992. – № 14. – С. 170.
7. Закон України від 7 лютого 1991 р. № 698-ХІІ «Про підприємництво» // ВВР УРСР. – 1991. – № 14. – Ст. 168.
8. Закон України «Про свободу совісті і релігійні організації» від 23 квітня 1991 року.
9. Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» від 5 лютого 1992 року.
10. Закон України «Про державну службу» від 16 грудня 1993 року.
11. Закон України «Про колективні договори і угоди» від 1 липня 1993 р. // ВВР України. – 1993. – № 36. – С. 361.
12. Закон України «Про оплату праці» від 1 травня 1995 р. // ВВР України. – 1995. – № 17. – С. 121.
13. Закон України «Про визначення розміру збитків, завданих підприємству, установі, організації втратою дорогоцінних металів, дорогоцінного камінні та валютних цінностей» від 6 червня 1995 року.
14. Закон України «Про відпустки» від 15 листопада 1996 р. // ВВР України. – 1997. – № 2. – С. 5.
15. Закон України «Про індексацію доходів населення» від 3 грудня 1996 року.
16. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві і професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» від 23.09.1999 року № 1105 – ХІV.
17. Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» від 15 вересня 1999 року.
18. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» від 2 березня 2000 року.
19. Закон України «Про охорону праці» від 17 листопада 2005 року № 3108 – V.
20. Кодекс законів про працю України: Науково-практичний коментар / [І. В. Арістова, В. В. Безусий, С. О. Бондар та ін.] / За ред. О. О. Погрібного, М. І. Іншина, І. М. Шопіної. – К.: Правова єдність, 2009. – 456 с.
21. Кодекс України про адміністративні правопорушення / Кодекси України. – 1998. – Кн. 1.
22. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року.
23. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 року.
24. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року.

25. *Бойко М. Д.* Трудове право України: Навчальний посібник. – К., 2002.
26. *Ківалова С. В., Орзіх М. П.* Основи правознавства: Навчальний посібник. – К., 2000. – С. 212 – 262.
27. *Копейчиков В. В.* Правознавство: Навчальний посібник. – К., 2002. – С. 294 – 338.
28. *Шпиталенко Г. А., Шпиталенко Р. Б.* Основи правознавства: Навчальний посібник. – К., 2003. – С. 94–123.
29. *Порядок оформлення іноземцям та особам без громадянства дозволу на працевлаштування в Україні, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 1 листопада 1999 р. № 2028 // Офіційний вісник України. – 1995. – № 44. – С. 63.*

Додаткова:

30. *Нормативні акти України про працю // Збірник законодавчих актів. – К., 1996.*
31. *Постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 року № 1112 про «Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві».*
32. *Постанова Кабінету Міністрів України від 26 січня 1993 року № 55 «Положення про дисципліну працівників залізничного транспорту».*
33. *Бойко Ю.* Розмежування правового регулювання законодавства про працю та зайнятість населення // *Право України. – 1994. – № 10.*
34. *Борисов Б. А.* Дисципліна труда // *Трудове право. – 1997. – № 2.*
35. *Венедиктов В.* Про концепцію нового трудового кодексу України // *Право України. – 1992. – № 8.*
36. *Герашенко Л.* Регулювання відпусток в конвенціях МОП та нормативних актах Європи // *Право України. – 1999. – № 10.*
37. *Гетьманцева Н.* Співвідношення централізованого і локального методів правового регулювання оплати праці // *Право України. – 1997. – № 12.*
38. *Гончаров Г., Жернаков В., Прилипко С.* Спірні питання застосування ст. 26 Закону «Про відпустки» // *Право України. – 1999. – № 9.*
39. *Гончарова Т.* Плюралізм профспілок і трудові правовідносини: вирішення питань на практиці // *Право України. – 1999. – № 10.*
40. *Давиденко Т. І.* Розгляд судами спорів, пов'язаних з укладенням, зміною і припиненням трудового договору // *Вісник Верховного суду України. – 1997. – № 3.*
41. *Дмитренко Ю. П.* Трудове право України: Підручник. – К., 2009.
42. *Єрмоменко В.* Підстави виникнення трудових правовідносин у колективних сільськогосподарських підприємствах, селянських (фермерських) господарствах, кооперативах // *Право України. – 1997. – № 6.*
43. *Жернаков В. В.* Поняття примусової праці за законодавством України // *Право України. – 1997. – № 10.*
44. *Зуб І. В., Стичинський Б. С., Грицяк І. А.* Трудове право. – К., 1996.
45. *Зубковський В.* Компенсація за невикористану відпустку // *Право України. – 1999. – № 2.*

46. *Карпенко Д. О.* Правове регулювання переміщення працівників. – К., 1989.
47. *Карпенко Д. О.* Матеріальна відповідальність працівників і співробітників ОВС України: Лекція. – К., 1996.
48. *Карпенко Д. О.* Трудове право України (Основні положення). – К., 1997.
49. *Колот А.* Зарубіжний досвід матеріального стимулювання персоналу // Україна: аспекти праці. – 1998. – № 1.
50. *Миронов В. И.* История трудового права: теория и практика // Государство и право. – 1998. – № 12.
51. *Пилипенко П.* Трудові відносини як предмет трудового права в Українській державі // Державність. – 1993. – № 3.
52. *Прокопенко В. І.* Трудове право: Навчальний посібник. – К., 1996.
53. *Прокопенко В. І.* Порядок прийняття і звільнення з роботи. Закон і практика. – К., 1996.
54. *Процевский А. И.* Метод правового регулирования трудовых отношений. – М., 1971.
55. *Про практику розгляду судами трудових спорів: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 1992 р. № 9 // Право України. – 1993. – № 2.*
56. *Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 1 квітня 1996 р. № 9 // Право України. – 1996. – № 12.*
57. *Реус О.* Особливості укладення трудового договору з неповнолітнім // Право України. – 1998. – № 9.
58. *Солодко Н.* Моральний вред. Порядок возмещения и понятие // Бизнес. – 1994. – № 8; № 9; № 12.
59. *Хуторян Н. М.* Розвиток трудових правовідносин в умовах ринку // Право України. – 1992. – № 8.
60. *Хуторян Н. М., Дріжчана С. В., Бабаскін А. Ю., Стадник М. П.* Проблеми вдосконалення трудового законодавства на сучасному етапі // Правова держава. – Вип. 8. – К., 1997.
61. *Чанишева Г. І.* Значення правильного оформлення трудового договору // Право України. – 1992. – № 1.
62. *Чанишева Т. І. Фадєєнко А. Ф.* Розгляд судами справ у спорах, що виникають з трудових правовідносин (окремі питання) // Право України. – 1998. – № 8.
63. *Штефан М. І.* Представництво громадян в суді. – К., 1991.
64. *Щербина В. І.* Трудове право України: Підручник / За ред. В. С. Венедиктова. – К., 2008.
65. *Янчевський В. С.* Скорочення працівників. – Житомир, 1997.

ЗМІСТ

Вступ	3
1. Структура навчальної дисципліни	4
2. Методичні рекомендації, тематика та зміст практичних занять	5
3. Методичні рекомендації та завдання до виконання контрольних робіт за підсумками модулів	37
4. Методичні завдання та рекомендації щодо виконання самостійної роботи студентів	51
5. Індивідуальне навчально-дослідницьке завдання	58
6. Контрольні тести	64
7. Питання, що виносяться на залік (іспит)	76
8. Критерії оцінки	79
Література	82

Навчально-методичне видання

Олексій Володимирович Александров

Трудове право

Методичні рекомендації
щодо самостійного опрацювання матеріалу та завдання
до практичних занять і контрольних робіт, тестів

Для студентів економічних спеціальностей денної
та заочної форм навчання за кредитно-модульною системою.

Відповідальний за випуск зав. кафедрою О. Я. Пилипчук

Головний редактор О. В. Ємець
Макет і верстка В. О. Андрієнка

Підписано до друку 16.12.2009. Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Спосіб друку –ризографія. Замовлення № 14-2/10. Наклад 300.
Надруковано в Редакційно-видавничому центрі ДЕГУТ
Свідоцтво про реєстрацію Серія ДК № 3079 від 27.12.2007 р.
03049, м. Київ-49, вул. Миколи Лукашевича, 19